

SOSAN HERBAL CENTER

Sosan Bible

Solution To Health Challenges

(Iwe Iwosan) Latí owo

Dr. Nurudeen Sosan
(SHC CHAIRMAN)

IJUBA

(DEDICATION)

IBA AKODA! IBA ASEDA! IBA AMOLESE, IBA AMONOSE TAARA DEFE,IBA ODE SAPOYORO,IBA ARONIMAJA SAPO YOOGUN,IBA EJO KO KOMO YOOOYOOO LO JEUN,IBA ABALORI IROKO MAYE,IBA ONIBANTE PELEJA TI NBANIJA LAIFOWO KANNI,IBA BABAMI,IBA YEYEMI,IBA TOTOFUNNNN,BI ABAPERI AKONI AFI FILA NALE! CHIEF SOSAN SULAIMAN IBARE OOOO,ADANISE NI NWUN NI,IBA KO GBODO WUN OMO ENIYAN.

MO TUN WA JUBA ODUWA LALE IFE,IBA OLUBIKIN,IBA OSANYINBIKIN,AJAGUNMALE....AWO NLA LODE ORUN IBARE OOO,IBA GBOGBO EGBE ONISEGUN IBILE NI GBOGBO AGBAYE,IBA GBOGBO EGBE ONISEGUN LORI ERO ALATAGBA(INTERNET HERBAL MEDICINE PRACTITIONAL GROUPS).

IDUPE:

OPE PATAKI LOWO OLOHUN TO BAWA SE "IWE OOGUN IWOSAN ARUN AYERAYE TI ANPENI SOSAN HERBAL CENTER (S.H.C BIBLE) NI ASEYORI, MO TUN DUPE LOWO GBOGBO AWON OJOGON TI WON KO JE KI IBUDO NLA (S.H.C) GBE FUN ONIRUURU OGUN IWOSAN, SIWAJU SII.

MOTUN DUPE LOWO GBOGBO ELETO (S.H.C ADMIN) ATI GBOGBO OMO EGBE PATAPATA TI AJIJO SOWOPO GBE IWE YII JADE,MO NFI AKOKO YII BE OLOHUN WIPE AISAN KONIFI ARA ENIKOOKAN WA SE IBUGBE OOOOO,MOTUN WA NBE OLOHUN FUN ASE WIBE-JEBE LORI AWON OGUN INU IWE YII WIPE GBOGBO AISAN TI E BA TI FI TOJU,AISAN NAA KONI GBERI MO LAELAE. (AMIN).

ABOUT THE AUTHOR:

EMI SOSAN NURUDEEN JE OMO AGBEGBE TI WON NPE NI AGO OBA NI ILU ABEOKUTA,BABA TO BIMI LOMO NI WON NPE NI CHIEF SOSAN SULAIMAN (JAGUNMOLU GBOGBO ILU OBA,APENA ONISEGUN TILE-TOKO).

SE KI AMA PARO AJOGUNBA NI ISE ISEGUN IBILE JE FUN IDILE WA,ISE TI MOSI GBONJU BA LOWO BABA MI NIYEN SUGBON MODUPE WIPE EMI NAA TUN TE SIWAJU LORI ISE IWADI NIPA OGUN IBILE OPOLOPO ASIRI NI MO TUN BA PADE LODO AWON ORE MI TI AJO NSARE KI ASA ATI ISESE OMO YORUBA MA LE PARE LORI ILE AYE,NINU AWON IGBIYANJU NAA LOBI IWE TI MOTE JADE TI ANPE NI S.H.C BIBLE SOLUTION TO ALL HEALTH CHALLENGES .NITORINAA TI ABARI NKAN TOKU DIE KAATO NIPA IWE YII NI AFIKUN TABI AYOKURO E PEWA SI AWON NUMBER YII

DR. SOSAN NURUDEEN CONTACTS

- 1. 08060546348. (MTN)**
- 2. 08076265662. (GLO).**

MIMO RIRI ARA ENI

S.H.C (SOSAN HERBAL CENTRE) nfi akoko yii dupe pelu kiki awon OJOGBON ti won bawa bere ILE-IWOSAN yii pelu awon ogun iwosan TESTED OKAY lorisirisi awon naa ni:

- 1. DR. agbara**
- 2. Adewale Scott**
- 3. DR. Muiyiwa T.O.Onibiyo**
- 4. Lateef Ganiu**
- 5. Fatai Idris**
- 6. Tobi Abioye Campus**
- 7. Shittu Olohunosebi**
- 8. Taiwo Kehinde**
- 9. Abdul Fatai Ayinla**
- 10. Awwal Olamijuwon**
- 11. DR. Abul Fathi Balogun**
- 12. Akamu Kazeem**
- 13. DR. Adetoyi Adekunle**
- 14. Akinde Timothew**
- 15. DR. Monisola Oguntoye**
- 16. DR. Alao Temitope**
- 17. DR. Ibrahim Junaid**
- 18. Prince DR. Mattew**
- 19. DR. Wasiu Olohunosebi (ABU)**
- 20. DR. MRS. Adeleifa Ajiyonotun**
- 21. DR. Olasunkanmi Elijah**
- 22. DR. Iyanda Jamiu Karamo**
- 23. DR. Ayomide Saidat**
- 24. DR ABEJIDE BABAGBEMI**
- 25. DR ADEBAYO KAYODE TESLEEM**
- 26. BABALAWO AJAYI OLADELE**
- 27. DELE EMMANUEL**
- 28. WOOLI OBA EMI**
- 29. ATI gbogbo eyin ti ako le ranti daruko wipe OLOHUN YIO SE ISE TIYIN
NAA LASEPE O.**

IDANILEKO RANPE NIPA AWON TI ONFA TI OYUN FI NBAJE LARA ALABOYUN.

**LATI ENU BABA WA
DR. ABEJIDE BABAGBEMI**

AWON NKAN TI O NFA TI OYUN FI NBAJE LARA ALABOYUN.

Awon nkan ti o maa n boyun je lara alaboyun ni awon nkan wonyi:

-- Lilo ogun lai gba ase lodo dokita

---Mimu oti lile tabi igbo tabi siga

---Ise sise ti o ni agbara

-- Igbona okan ati

---Aisan inu ara eleyi gba akiyesi pupo eyi ti agbodo fara bale lati ko eko re. Awon aisan wonyi ni:

1. Eje riru. (Hypertension)
2. Arun ito suga. (Diabetes)
3. Yikiyiki. (German Measles)
4. Ako ifibe. (Pelvic Inflammatory disease)
5. Aran Aginisa. (Helminthiasis)
6. Ki omi o poju ninu ile omo. (Polyhydraminus)
7. Ki onubi omo ki o ma duro dede si ibi ti oye. (Placenta privea)
8. Kokoro inu ile omo. (Endometritis)
9. Arun warapa oyun. (Eclampsia)
10. Iju ninu ile omo. (Fibromyomata)

Awon gbogbo nkan wonyi ni o le fa ki oyun baje lara obirin ti ako ba Mun oju to.

BI A TI SE LE DEKUN OYUN BIBAJE (PREVENTION)

Ani lati se awon akiyesi pataki won yi lati dena oyun bibaje lara awon alaboyun wa:

- -ki a sora fun ogun lilo lona aito
- ki alaboyun sora fun mimun oti lile tabi igbotabi siga ati ogun oloro gbogbo(cocaine,heroin,etc)
- Alaboyun ni lati se ise niwon tuwonsi lai pa omo inu re lara
- O ye ki alaboyun o fi okan ara re bale ninu oyun lai si ifoya
- Alaboyun ni lati sora fun ija ati ijangbon
- Jije ounje ti oni eroja asara lore se pataki ninu oyun
- Paripari re ni wipe ki awon alaboyun ma lo fun ayewo lorekore ni ile iwosan lati mo bi ara won seri (Antenatal)
- Mo gbadura fun gbogbo awon ti won diwo dise sinu pe won a ruu re won a soo re o Afon agbo ki o to wo o nitori boro ni ejo n bofo,kete bai ni adiye n boko eyin Lase ti Edua.
Ese adupe fun itetileko.

BY DR. ABEJIDE BABAGBEMI.

(1) OGUN ATOSI/GONORRHEA /STD)

(a) egunsi bara, epa ikun, alubosa funfun, kafura, a o be egunsi yen, a o ko egunsi inu re kuro, a o be epa ikun yen na, a o ge wewe, a o wa fi kafura tele igo kan, a o wa ko bara yen PELU epa ikun yen ati alubosa funfun yen si, a o wa da oti ibile si, a o ma mu nigasi kokan láró láró.

(b)OGUN ATOSI

KANFO ROGODO KAN A LO A PO MO OORI LOCAL BUTTER,A DI SINU NKAN TAFEFE O NI TI FESI,A MA MU OGI GBIGBONA.

(c) OGUN ATOSI ATI ARA WIWU:-

ao wa ewe ojoyun(esin funfun) odindi atare kan,ao jo papo ao mafi oti sekete lo ebu yen.

(d) OGUN ATOSI

Baara egusi nla kan,epa ikun, baaka,ao gewon sinu ike 2ltr,ao lora tetracyclin capsule,ao si ra chlorophenicol capsule ao pa gbogbo re papo sinu ike yen ao ro omi khal tufa si, ao mamu leyin ojo keta.

(e) OGUN ATOSI OLOYUN

GBEGI Ao tu titididi bobase wuwa ,ao gbon yerupe idire nun ao wa gbo ti yio ki ao ma mun ,koda gan elero sinun ike olomo ri kagbe ranse siyan nilu okere.

(f) OGUN ATOSI EGBE

Ao bara kan ao sun ninu ina ao ko gbogbo egusi inu re danu ao ge bara ye wewe sinu ike funfun 5litres ao ge egbo ogbolo tutu si wewe ao dasi ao ge epaikun si wewe ao dasi ao wa da emu gidi le lori ao fi sile fun ojo meta 3days ao ma mu diedie laro ati lale leyin ojo keta opari ó dájú.

(g) AGUNMU ATOSI

Ao wa orogbo gbigbe iyekiye ewe akerejupon egbo ekija egbo logbokiyan ao gun gbogbo re papo ao mofi eko gbigbona lo laro kato jeun tabi kafi foko tutu mu opari

(h) OSE ATOSI:-

Egbo oja ikoko,egbo gbogbonise,alubosa elewe,ora adie,ao gun awon egbo yen papo,ao po lose dudu

tabi ose aganyin, ao po ora adie namo, ao ma fire. AKIYESI:-ti abanfi ose yiwe ti atosi basiwalarawa arawa yio mayo sugbon ti atosi yi batisan tan arawa koniyomo.

(i) ATOSI:

Odindi epa ikun, odindi bara kan, ako kanhun, baka die, a o fi emu da lagbo, a o gbepamo fun ojo meta, a o ma yo mu lehin ojo keta.

(j) APARUN ATOSI TABI TI NKAN FUNFUN NYO LABE OBINRIN:

A o be bara nla kan sinu ike 4 litres,eku asin gbugbe kan a o ya wewe sinu re,a o ge epakun,egbo oruwo,egbo sapo,egbo asunrun oyinbo ati ibile sinu re,a o wa da opolopo oronro maalu ati ogogoro papo sinu re a o de pa fun ose kan,A o maa mu ni ilaji cup ni ilaji kutukutu siwaju ounje ati ti aba fe sun fun ojo marun leralera lehin ekan lojo ketaketa.

(k) (OGUN ATOSI)

EW E BOTUJE F.F. EGBO BOTUJE. EGBO ERUJU. BARA KAN. AOB E PO ARARE DANU.PELU AWON OMO INURE. AOFI BAKA SI PELU TEYO DIE. ATI EWE PARISA. EPO AYE.EPO AKOMU. AOFI OMI OSAN WEWE RE NI AGBO TUTU. AO MA MUN NI GAS Kokan.

(l) OGUN ATOSI ISU ABIRISOKO

AO GE SI KEKEKE OGEDE AGBAGBA TI KO PON AO GE SI KEKEKE AO KO SINU IKOKO AO BU OMI SI AO DE PA FUN OJO META AO MA YO MU LARO Lale.

(m) ATOSI GONOREA

Egusi bara toba gbo dada, aowo omo inure danu aoge si kekeke sinu omi osan wewe,ninu igo kan aofi kahun bilala die si lati aro ojokeji otidi mimun cup kekere meji laro kato jeun meji lale leyin oúnjẹ.

(n) OSISE FUN ORU INU TI OTUN SISE ATOSI.

Odidi orogbo kan odidi atare kan eeru Alamo fofo okun abo ogede wewe ata pupa ao gun gbogbo re ni agunmu eko gbigbona ni ao mafi mu ó dájú.

{o} OGUN YINSE ISEFUN IJU TABI ATOSI EGBE.

OPOLOPO ENUKOPIRE ESO LARAPUPA AKOKANWUN OSE DUDU TOPO AOJOPO AOMAFI OTI LO.

(p) OGUN ATOSI

AKUKO ADIYE KAN.AOPA.AOGBA IDI REKO ORO AGOGO ATI ENUOPIRE ODINDI SINI
NU AOWAGBE SINU AGBADA AOJO AOLO AO MAFI FO EKOMU.

(q) OGUN ATOSI ELEJE

Asunwon oyinbo pupo,egusi due,ati epo,iru,iyo obe,ao wa fi pepe efon re awon ewew yen,ao wa se ni
obe fun eni yen je pelu eja aroni kan,pelu ogo olohun yio ya gbogbo re danu.

(r) OGUN ATOSI ELEJE

Egbo ako ibepe enu opire, bara, ako kaun, odidi atare, aojo po ao fi oti tabi omi osan wewe lo.

(s) OGUN ATOSI ELEJE

egbo ako ibepe enu opire, bara, ako kaun, odidi atare, aojo po ao fi oti tabi omi osan wewe lo.

(t) OGUN ATOSI ELEJE

Tagiri kan,bara kan,opon oyinbo kan,kanwun bilala,ewe botuje pupa ati funfun,,a o fi omidun da
lagbo tutu a o ma mu. By Sosan

(u) OGUN ATOSI TODAJU

EWEE ABO KOPO DADA,ALUBOSA ONISU,ERU ALAMO,AKOKAUN,IYO OBE,AO GUN
PAPO,KI O KUNNA DADA,AO MA FI MU EKO GBIGBO NA LAROLARO.

(v) OGUN ATOSI EGBE:

Idandanran tiro, sugar onikoro,ako kanwun a o lo won papo a o maa fi mu eko gbigbona.

(w) OGUN ATOSI TI OMA NSARE PA ATOSI:

A o tu CHLORAPHENICOL SACHET KAN SINU GLASS CUP,A O TU PEAK MILK HOLLAND
KAN SINU RE A O FI SIBI RO PAPO DARADARA ENI NAA YIO SARE GBEMU.PELU OGO
OLOHUN TI ENI YIO BATO LEHIN OGUN YI KO NITO OYUN MO.KI EWA SE AGBO YII
FUN:

Bara,KAN,EGBO ORUWO,EPAKUN4,BAKA5,EGBO SAWORO,OMIDUN SE JINNA YI MAA

MU LARO LALE.

(x) OGUN ATOSI:

EWE ASUNRUN OYINBO,EGBO ASUNRUN IBILE,A O GE BARA KAN SINU RE,KANHUN BILALA,A O SE WON PAPO A O MA MU NI CUP KOOKAN LOJUMO. Nurudeen Sosan

(y) OGUN ATOSI ELEJE

A O FI OMI GBO EWE AGO IGUN,ORUBU EFUN KAN,A O LO SINU RE,ENI NAA YIO MAA MU NIGBAGBOGBO.

(z) . IWOSAN ATOSI OLOJO PIPE.

AO TOJU AGBO JIJE (Ccoconut). MEJI, IREPE IKO, (eso iko).MEFA, OWO EYO TI KO LUJU MEWA, AO DA OMI INU AGBON YAN NU, AO GUN NINU ODO PEPE, AO GUN IREPE IKO NAA BEE, AO WA KOO GBGBO RE SINU APE, AO JOO PELU ODIDI ATARE KAN, AO LOO KUN NA.

Lilore:- AO MA FI MU EKO GBIGBO NA LAARO LAARO, SIBI IJEUN KAN TITO.

2. OGUN AROMOLEGUN (ROMATICISM)

(a) OGUN AROMOLEGUN :

egun Aja ewe afeloru atare odidi kan ao Jo po lilo kuna ki a bu sibi MEJI sinu oti mimu gas cup kan aro ati ale koni re wa ó.

(b) OGUN AROMOLEGUN

OKO OGEDE WEWE, IGBA AYA ALABAHUN, AKO KONHUN OSE DUDU JIJO AO Mala.

(c) Awoka Tabi Aromolegun

Obi Abata merin (Wonderful Kola4), Atale merin (Ginger 4), Atare odidi meji,Iyere,Ewe efirin,Orogbo Marun... Ao lo gbogbo re papo... Ao re pelu omi osan wewe... Sibi meji ni aro ati ale....

(d) Ogun arunmolegun.

Omo aja kan ao pa ao ro eje re sinu abo kan, ao ni ki eni ti arunmolegun nda lamu kio gbemu lasiko ti aisan na banse kotun gburo re mo lailai.

(e) OGUN AWOKA TABI ARUNMOLEGUN

OBI ABATA MERIN,ATA ILE MERIN,ATARE MEJI,IYERE,EWE EFINRIN,OROGBO MARUN,AO LO GBOGBO RE PAPO,AO DA SINU OMI OSAN WEWE,AO MA LO SIBI MEJI NI ARO ATI ALÉ.

(f) OGUN ARUNMOLEGUN

Egungun Iha Eran Agbonrin(igala) A O Jo Pelu Odidi Atare Kan. Gbenren Si Orikerike Ara.

(g) ERO ARUNMOLEGUN:-

EGUNGUN ESE AKO, EGUNGUN INAKI, EGUNGUN AJA, A O LO PO TABI KI A JO WON PO, A O PO MOSE DUDU, A O FI MAA PARA FUN ONITOHUN. OGUN ORU INU:- IGBIN NLA KAN, ILE ALADIN, ODINDI ATARE KAN, A O JO PO, A O MAA FI FOKO MU_n.

(h) OGUN FUN ARUNMOLEGUN

Igo oyin kan aoda sori ina tiobatiun so kutuputu aoda Iru Woro si, aoropo dada aowa sese sokale aoda Sinu Igo nla kan tiobati tutu tan, odi Mimu nisibi kan laro ati lale...

(i) Aromolegun;

ao fi 2 ltrs keg omi osan wewe gbo ewe guava to po die ao see. Ao maa je carrot laaro kutukutu ojoojumo ao si mu eto yi lee lori.

(j) OGUN AROMOLEGUN(romanticism)

Imi esin,egbo isepe agbe,egbo kakansela,fulufulu inu suku agbado,ao gun papo ni agunmun,ao mafi mun eko gbigbonan tiko ki,oparun ni ao fima famu,ao gbodo gbemu,ao si gbodo fi sibi mu,.

(h) AWOKA ABI AROMOLEGUN(ABBL).

TANGIRI ABE ISURE-IMIN OJO PUPA-KANFO-AIDAN-ERU AWONKA-ALUBOSA ELEWE-AGUN PAPO MOSE DUDU-AKO SINU IGBA OLOMORI-AGBE SINU ILE-KANHINKANHIN TABATI NLO NA LAMA LO TITI AFILO OSE NA TAN-AKO IGBA NA ATI KANHINKANHIN NA SONU- 2-AGBO TAMA MU TABA NWE OSE YI RE- ERELE IBEPE AKO-AO SE LORI INATOA HO DADA-AMA FI EEGUN EYE AKOO FAMU-NINU ABO TABI TOMBILA.

3. OGUN AFATO (SPERM BOOSTER)

BOYA O KII LE BA OBINRIN SERE LE MEJI TABI JUBELO.....

(a) ewe ojoyun, egbo ogbolo, egbo sagere tutu,ogede agbagba dudu, ao ao ge won wewe, ao sa mererin gbe, ao gun LAGUNMU ao lo sugar elekoru mo, ao ma fi omi lo lale ti abafe sun, omi kiitan nidi akere niyen.

(b) bara kan.epa iku,egbo ogbolo.paran pupa.egbo gbaingboin..a o ge keke sinu ike eva kan.a o

da omi si.tia ba feran otin ale fi ki bakana.a o be bara yen a o tun ko egusi inu re kuro .mimu leyi ojo keta.ema je ki egbo ogbolo ju idakan ninu oni 100 tia ba ra.

(c) EGBO OPE,EGBO AGBON,EGBO OGBOLO.....AOGKE KEKE SINU IKE EVA NLA,AOFI MILK TABI OMI KI, IGBA TI OBA WUWA LAOTO SO KALE OKE TI ABAGUN.....IYAWO RE MA SA JADE NI.

(d)Ibepe dudu ao be epo eyinre danu,ao re were si inu igo,egbo Ogbolo ao re si,ao fi suga die si,ao bu omi tutu ti oba mo si,ao ma yo mun diedie lojojumo.

(e)ogede agbagba dudu kan.aobo epo arare aora epo ogbolo aogeke keke.sinu ikekan aoda ogede nye naasi.aoge ohunaa kekeke aodasi aowabu ominsi aogbepamon fun 7 hours lehin 7 hours (wákàtí meje) otidi lilo niye o.eniti kobani iyawo nile komalo.aowada epo ogede nye nun.

(f) ENI TO BA FE SE ISE YI YO TI KOKO LO OGUN JEDIJEDI TI YO TI FO GBOGBO IDOTI INU RE DANU KI O TO LO OGUN YI KI O LE BA GBADUN RE DAADAA. AO WA EGBO ASOFEYEJE ATI EGBO OGBOLO, AO GE AWON EGBO YEN KEKEKE, AO KI SINU IGO PELU OMI TUTU. AO MA MU LEYIN OJO KETA. EO YIN OLOHUN LOGO.

(g) Aowa ewe ajeobale tutu aogbo pelu omi aomun aoma sebe fun osekan tio gbodo ja laro lale, tio ba pari eleyi walowa egbo ogbolo tabi afato aoge kekeke sinu oyin igan mimu laro lale fun ose kan. Toba lo agbo mejeji yi tan boya kolo feyawo elekeji tori komon ba pa iyawore, ikilo lori agbo yi nipe wajin na si gbogbo un tiwon fi sugar se tabi nkan toba dun ju ikeji nipe aogbodo sunmon obinrin ti anba lo iseyi lowo.

(h) -Egbo ogbolo tutu ao gun ao san mo eyin omori igba ao sasi oorun tiogbe,ao lo ao maafimu eko.

(i) OROGBO BI EYO MEJI, ATARE ODIDI KAN, IKUNMU APADO(ao ri ra lodo awon elewe omo). OGEDE AGBA TO PON, EKUKU JIJE GBIGBE, AO GUN PAPO, AO SAA GBE, AO TUN GUN KUNNA, Lilore:- OKUNRIN NAA YO MA FI MU OGI GBIGBONA SIBI KAN ABO LAO MAA BU SHI OGI LARO LARO.

(j) Eso igi atori, ojele ewe obi, ao lo po, ao sa gbe daada, ao wa da sinu oyin igan gidi, ao maa la die-die laro ati lale..

4. OGUN IDAKOLE

(a) Okuta ako to funfun daadaa, ao loo kuna bii elubo, Iwo maalu to gun, tosi tobi daadaa, ao ha idoti ara re kuro pelu ada tabi obe, ao wa ha eyin re sile daadaa pelu ada, ao gun ninu odo onirin ti yoo kuna daadaa. Ao bu awon nnkan ti a lo yii ni odiwon kannaa, ao dawon papo daadaa.

LiLO RE : Ao koko fi mun eko gbighbiona laaro kutu fun ojo meje leralera, leyinaa, a o maa loo leekookan.

(b) Ako igbin 1,Aojopomo Odindi atare kan. Ao lo kunna, aowalo Eku Pete tiyiokunna Dada topo die, aoda papo ma eyiti ajo.

Aomaafi fo eko tutu mu, abiki amafi oyin laa.

Note:-Eku Pete owa Ni odo awan tiwanta ewedu.

(c) Ako okuta,esan ekuro,korofo eyin adie ,sugar onikoro ao lo kuna dada ao ma fi mu eko gbígbóná.

(d) IDAKOLE,Ori oka kan tio lase lenu,ao lo kunan,a lo ako okuta kunan bakan naa,a o wa lo papo dada,a o ku pelu ajo, a da sinu ike kan ao ma fi omi tutu lo ni aaro kutukutu,odaju gan o.

(e) **ESO BONNI TOPO DIE-OROGBO 3-ODIDI ATARE 3-IRU-IYERE-ALUBOSA ELEWE-KANHUNBILALA DIE-ERELE EWE IPIN-AGUN PAPO-AO JO-AMA FIMU EKO GBIGBONA.**

(f) Ao wa egusi baara kan, ao wa ge sinu ike eva water, ao wa da minerals fanta le lori. Ao maa mu ni lojojumo.

Nb: tio ba fe gba match bu die kio mu.

(g) **AGBO YI WAFUN AWON TI NKAN OMO KUNRIN WONTOTBI TELE TOWA SUNKI TIKO TOBI MO, TABI IDAKOLE,ENI TOBA NIFE SI NA LELO**

Idoti abe loma nfa nkan bayi, toje wipe nkan nkan omokunrin awa shrink papo tiko ni tobi mo.

Aolowa pineapple kan, kahun gidi die, bara nla kan, epa ikun

SISE RE- ao gun kahun die yen ao ko si ibi kan, Ao fo bara yen toma mo daada ao wa ke kekeke sinu ikoko ao tun wa e pineapple yen kekeke si lori, ao ko epa ikun le naa, ao wa da kahun ti agun si ao wa bu omi si ao de ao se ti yio jina daada, toba ti jina yio dudu, ao wa sokale kio tutu...ao ma mu ni tombila kookan lojojuma.

APERERE TI AO MARI:- yio ma koyan ninu gaan, yio si wa ma ko iditi towa labe, ti aba loyagbe yio ma run eo sima ri idoti ti eo ya jáde.

(h) Egbo akerejupon, egbo akoogun, egbo owuru, epo aganho, ao ge kekeke sinu igo, ao fi ogogoro kii lagbo, mimu ni gasi kokan leyin ojo kẹta.

(i) Egbo Asisa; ege niwon mejila, Oko Òbúkọ kan, Orogbo kan, Ata jije dudu ekun owó kan, Kahun Bilala niwon, Egbo Osunsun; ege niwon mejila, Ataare kan, ao gùn won po ni agunmun, ao ro sinu igo, ao ro irin ti yio kanle ninu igo na ti yio si di lenu, ohun ni ao ma fi de igo na...ao má fi foko mun leralera.

(j) ao wa odindi alubosa funfun meje, ao ge si wewe, ao wa se pelu omi, ti o ba jinna, ao da omi re nu, ao wa fun omi ara alubosa ye sinu koopu ki e sin da oyin gidi die si, \ **LILORE:** sibi ijeun meji ni aro ati ni ale fun ose meji.

(5) OGUN IJU (FABROID)

(a) aban eyin (eyin toso lori iyare tikotigbo) ibepe dudu oro agogo atare meje ao jo po a lo adasinu adi amamu ni sibikan laro losan lale toba mafimu larin ose kan oma bi ijuna tori aburu po ninu kiwan se ise abe fun eni toni oyun iju iman fa awari funwan ni olohun aje kobara mu".

(b) OOGUN OYUN IJU- FIBROID

Isu alubosa were, Kanhun Bilala, Odidi ataare męta, Irú, Aidan, Ewe Ominsinminsin, Baaka die, A o gun gbogbo re papo ti yoo kuna daadaa, a o daa sinu omi orombo were, mimu ni gaasi kan soso ni aaro ki a to jeun. Obinrin naa yoo loo fun ose meta lojoojumo leralera.

Lehinaa, ki o lo ya scan, pelu ogo Olorun, iju naa yoo ti poora.

AKIYESI PATAKI: *Kii se gbogbo igba ni scan yiya maa n ri nnkan to nse eeeyan pato ninu. Bi*

won ba ta eniyan lofa, scan le gbe orisirisi esi jade- o le so wipe eniyan ni arun

HIV/AIDS tabi fibroid- ise awon agba ni. Fun idi eyi, a ni lati se ayewo daadaa ki a lo mo boya iju ni tooto. Bi won ba se ise abe fun obinrin miran ti scan so wi pe oni oyun iju, won ko ni ba nnkakan nibe. There is need to be 100% sure that it truly fibroid through the instrumentalisation of medical and spiritual findings.

(c) Epo igi amuyan, eso bara, ewe akoko, ewe ekaja, iyo, a o se lagbo mímú.

(d) olu iju, eso Lara funfun, a da sinu adin eyan Lila.

(e) Egbo wowo atare meji, imi ojo, taba gidi, a o lowo pon sinu omi orombo were, tabi oti mimu ni gaasi kokan laro.

(f) Eja aro ojulowo kan (ojulowo eja aro kii fibee tobi o, kekere si ni ori re)

Ina ori ewe sawerepepe niwonba, Ewe eyinolobe niwonba, Ata ijosi eyo 14, Iyere eyo 14, Agbon to lomi ninu meta

SISE RE

A o lo ata ijosi loto, iyere loto, ewe eyinolobe loto, ina sawerepepe loto, ao fi eja aro sinu isaasun olomori, ao da gbogbo awon nnkan ti a lo yii lee, a o fo omi agbon kan sii, ao see pelu epo ati iyo ti yoo jina daadaa. Toba tutu die, ao soo sori osuka aso funfun, obinrin naa yoo je eja yen pelu gbogbo egungun re, yoo si gbe omi obe yen mun.

Ao fo omi agbon meji toku, oun niobinrin naa yoo fi se omi mun ni aseje naa lori.

AKIYESI

1. Ao gbodo lo omi rara o, omi agbon lao fi se omi fun lilo gbogbo ewe eyinolobe, iyere, ata ijosi ati ina ori ewe sawerepepe.

2. Awon agbon yen kiise jije fun eniken o, ao lo sonu ni tabi ka rii mole.

3. Obinrin yen ko gbodo mu omi le aseje yii o, sugbon o le mun schnapp lee lori bobasefe.

4. Aseje yii kere loju, sugbon o soro lati je o. Afi ki e joko ti obinrin yen ki e rii wipe o jetan patapata o.

5. E gba obinrin.naa niyanju ko mase bi aseje yii o.

6. Iju yii maa yotan diedie mo obinrin naa ninu ni.

IKILO

Ewu wa ninu ise abe sise lati maa gbe iju kuro lara obinrin. Ti won ba see, ó seese kotun hu

pada, tabi ki obinrin tibe di ero orun.

(g) Ao ge pándòrò ati ògèdè dudu kekeke, ao lo obu-otoyo ati kanhun bilala die, ao daa sinu omi osàn wéwé 2liters, ao ju ose dudu die bii oni #20 sinu re fun 24hrs.

Lilo re; Ilaji cup kan ni eemeji ojúmó leyin ounje fun 1month.

(h) OPOLOPO ENU-KOPIRE, ESO Lára PUPA, Ako Kanwun, OSE DUDU TOPO, AO Jo PO AO MAFI OTI LO.

(i) Epo egusi pupo, osan wewe gbigbe, kanwun bilala, a o jo won papo, a o ma fi mu eko gbigbona tabi oti lile.

(j) OYUN IJU EYITI YIO GBE JADE TI YIO LO TE LE AGBO RE TI YIO KOKO FUN 10 DAYS

Egbo orombo topo die, ewe esun pupa, kanhun bilala, ao bu omi si, ao se ni agbo ti yio jinna daada, mimun ni aaro ati lale fun 10 days

EYITI YIO GBE JADE

Egusi ti owo otun agbaarin pelebe ti aba pa tan, odo ewe ewura topon fooo, kannanjole die, ao lo kunna daada ao wa su rogodo rogodo kekeke, nigba toba ti mu agbo to wa loke yi fun ojo mewa, ao tun fun ni ogun eje mu (Blood tonic) fun another 10 days, ti oba ti lo tan, yio mu okan ninu ogun ti asu rogodo yi, yio ti bo oju ara, alefi nkan ọmọkùnrin ti wole tabi abela kole ba wo inu lo daada, enina ko gbodo jáde lo sibi kan kan rara o boti le wu kori, eleyi ni yio gbe iju yi jade. Pelu Ogo Ọlọhun.

EYINI IDAHUN SI AWON IBEERE LORI OGUN IJU TOWA LOKE

1: EWE EESU PUPA ni koriko ti oma nwa ni bebe odo ti oma npon resuresu ama nge fun eran agbo lati je pelu. 2: ODO/OJELE EWE ISU EWURA je eyiti oma npupa ti kogbo ti o kangun soke ninu ewe ABO ISU. 3: EGUSI AGBAARIN OTUN ni oma nwa ninu eso AGBAARIN ti arare ma ndan ti afi nse Ogun EDA ao yo egusi ti apa otun ninu eso yen lehin ti aba la si ona méjì.

(7) OGUNWÀRÁPÀ (EPILEPSY)

(a) Iyagbe aja lopolopo, iyagbe pepeye lopolopo, egbo tude, egbo awogba, epakun, ẹnu kopire, alubosa elewe, adi eyan die, igo omi osan wewe kan, a o lo awon nkan yen kunna a o sa gbe a o pin si ona mejì.

LILORE:A O DA ILAJI SINU ADIEYAN TI ATI PO PAPO MO OSAN WEWE,YIO MAA FIMU EKO GBIGBONA.

2:A o ge eran maalu si mesan fun okunrin,meje fun obinrin a o ma fi ona kan toku se laseje,adi eyan ni epo re ó.

(b) OGUN WARAPA TI YI O PO LOJO TOBA LO OGUN YI.

GBOGBO NKAN TOWA NINU ALEGBA AWON MIRAN MA NPE NI ALEPA AO KO SINU IKE KAN AO RO ILAJI IGO EPO PUPA KAN SI ATI ILAJI IGO KEROSINE KAN PELU RE AO WA EJA OJIJI OOYE AO RE KEKEKE SINU RE TI OBADI OJO KEJI SI OJO KETA OTI BERE ISE Niyen.

Note:-ALEGBA NI ERANKO TIWON NPENI AWONRINWON...OMA NFI ARAJO ALANGBA,AHON MAA NPO NI ENU RE BAAYI....ARARE ASI MAA FIN Tòótó.

LILORE FUN ALAISAN NA

GASI KEKERE Kan, AO fi SI AYE IPAMO KAN TITI YIO PO WARAPA NA KINNI náà DABI OMONLE NI O TAKO TABO SINI WON OLEPO ABORE OSILE PO AKO RE TI OBA PO OKAN NINU MEJEJI YI WARAPA KOTUN GBE ENIBE MO.

N,B;- AKIGBA OWO LORI RE O AMAFI NSANU NI O.

(c) OGUN WARAPA PELU OGUNORUU:

Ewe dagunro,eje pepeye,eje alangba ako ati abo,a o lo ewe yen pelu ata a o fi se eje yen lepo niyo,eni naa yio je.

(d) EBU WARAPA;

AKO ATI ABO ALANGBA,EWE JOKOJE,EWE DAGUNRO,AO JO PAPO,AO BU SINU ADIN,AO MA FUN ENINA LA HMMM ODAJU.

(e)EBU WARAPA;

OPOLO (FROG) KAN,OSE DUDU,ODIDI ATARE KAN,AO JO PAPO,LILA.

(f)PIPO WARAPA SILE,AGBOSISE;

AO SE OPON-OYINBO(PINEAPPLE) PIPON PELU EGBO AWOGBA-ARUN,EGBO ODOWO,OTI SHINAP LAO FI SEE,INU KOTO NI YIO POO SI.

(g)PIPO WARAPA SILE,AGBOSISE;

AO FI OMI OSAN-WEWE SEE EGBO ARUNPALE,IMI OJO DUDU,ERU AWONKO,EWE EFINRIN NLA,ADIN DUDU PAPO,GAS KAN NI YIO MU YIO SI POO SI INU KOTO.

(h)ASEJE ERO WARAPA;

AO LO EGBO IYERE PELU IYERE,AO GE ORISIRISI ONA NI ARA AJA NI ONA MOKANLELOGUN(21 PLACES)AO FI EPO,ORI ATI EWE TI ALO SEE FUN ONI WARAPA JE.

(i) WARAPA/OGUN ORU:EWE ODUNDUN,A O LO PELU ATA IJOSI META A O MA FI SE EJA ARO LERALERA FUN ENI NAA.

(j) ao jo orukudu ọ̀gèdè, ewe iyawe, egbo oruwó, àti akọ kan hun pọ̀ sì inú ọ̀tí tàbí orombo. Mímú ni gas kan.

8. OGUN IBA (MALARIA FEVER)

Anabi wípé ibà tí ẹ̀ rí yẹn láti inú iná Jóhánámo ni oru rẹ̀ tiwa, nítorí náà omi ni kí ẹ̀ fi pá oro iná rẹ̀ (ibn Majjah).

Şugbọn omi, agbo, oúnjẹ gbígbóná ni ogún ibà tí ọ̀tútù munwa, àwọ̀n olókíkí dókítà Ar Rábi (Ghalileo) sọpe ibà pin sì ọ̀nà méjì

- 1. Accidental fever (ibà ojiji), eyiti òru, iṣẹ̀ aseju, pipọ̀ oòrùn lè faa.**
- 2. Morbid fever (ibà atinu èjẹ̀ wa), eyi lè ṣe ènìyàn larin ọ̀jọ̀ kan sì mẹ̀ta, tí ó bá ti dapọ̀ mọ̀ humors yio yí padà di ọ̀kàn lára ibà wonyi**

I. Bilious fever /melancholic fever/phlegmy fever tàbí sanguine fever.

TI mobid fever láti inú èjẹ̀ bati sise ibi rẹ̀ dé inú main organ yio di helic fever, eyiti kosi ara ti kole fi agọ̀ ara ènìyàn dá, ó lè bí thyroid tí yio se ọ̀nà mọ̀ iyagbe deede, tí inú yio si má wù, ó lè sọ ító di pipon, ó lè bá èjẹ̀ jẹ, ó lè di minmin pelu ọ̀kàn lówó.

Àwọ̀n oníṣẹ̀gùn oyinbo fi yé wa wípé yanmun yanmun kan tí orúkọ rẹ̀ njẹ̀ ANOPHELES tí ó má npọ̀ àìsàn burúkú kan tí orúkọ rẹ̀ njẹ̀ PLASMODIUM / FALCIPARUM sínú èjẹ̀ ènìyàn ló má nfa àìsàn ibà malaria.

Malaria/ibà burú débi wípé ó má npa million lónà ọ̀gọ̀run marun ènìyàn larin odun kan.

Nitoripe agbára tí ó wà nínú èjẹ̀ ara ènìyàn tí anpe ni RED BLOOD CELL Ní àìsàn yí má ń gbógún tí yio sì sọ èjẹ̀ di kíkì àti òní koko, eyiti kò ní mún kí èjẹ̀ ó lè rí àyè san nínú ìṣàn ara gbagbọ ara yio sì gbóná, èyí sì lè fà dídá kú tàbí òde orí, ìdí nìyí tí wọ̀n fi npe ni cerebral maleria ibà tí onko wàhálà bá ọ̀pọ̀lọ̀, bèẹ̀ gégé ni ibà thyroid.

Typhoid jẹ kòkòrò burúkú inú èjẹ̀ tí wọ̀n npe ni SALMONELLA nfa, èyí tí ó lè bá èjẹ̀ ènìyàn jẹ, nitorina tí ibà kan bá yọjú, ó yẹ yẹ a ẹ̀ a ẹ̀ ayẹwo láti mọ irúfẹ̀ ibà tí ńṣe, àwọ̀n ayẹwo tí a ni lati se ni a pè ní MALARIA PARASITE ÀTI WIDAL TEST kí a má bá fi ogún lakuregbe wo warapa. Àwọ̀n egbògi wá yí lè koju eyikeyi ibà tí kiba jẹ, kí a sì má gbàgbé wípé kosi nkan ti àwọ̀n mummy wá ó lè towóbọ̀.

OGUN IBA

(a) ewe owuu ati osan wewe, ao agbo paapoo. Ao waa see leyin naa aoo mún.

(b) gbo efo ugu . (ewe rook) yo omi re . po papo mo eyin adie ibile ati omi osan wewe pelu oyin igan sibi meji . po papo ki o gbd mi ni eekan soso . se be ni igba meji loojo . laaro ati ni ale . si ise yi fun ojo meta.

(c) Ao wa ewe eyinolobe ao sa ti yio gbe dada ao wa lo ti yio kunna ao da sinu oti ao ma mu diedie, mofi olorun bura mi o ni aisan meji ju iba yi lo toripe genotype aa nimi bi ogun sekere to oni mo ma n lo si.

(d) ewe elu,ina tannagbowo,eru alamo,eyin ope,ao gun po,ao nigun ekuro mo o,ao po lose ao bere wiwe re leyin ojo keta pelu kankan titun,gbogbo iba arawa ni yio ko danu.

(e) Agbo iba ponju

Epo ahun, epo mango, ati doctor Igbo, aoki sinu koko pelu Emu ogidi tabi omidun, aose jina aomamun laro losan lale.

(f) **OGUN IBA TYPHOID:-**

ao fanta igo kan ewe asaa mimu lilo ao dasinu redi ojo keji ao se idotire danu ao mamu diedie lemata lójúfò.

(g) itakun itapara, eepo amujé, ọsan wẹwẹ, ao gé tẹlẹ̀ ikòkò, ao fi omi ẹ̀ jìnnà mí mú ní gbígbóná.

(h) ọsán wẹwẹ, ao gé sì méjì-méjì, ao dá ojú rẹ̀ dé ìsàlẹ̀ òru, egbo orogbo àti èpò awópa, ao kò lè lórí, ao bù omidun sì ao ẹ̀ laagbo ao má mun.

(i) ewe dagunro, ewe iyá, erele èwe ibépẹ̀, oruwọ̀, dongoyarọ̀, ewe ọsan wẹwẹ, ao ẹ̀ laagbo,

Mimun àti wiwé.

(j) wiwé ibà ògbólógbòó danu

Ewe kòlèrògba tútù, ao wa fi ẹyin adie ibílẹ̀ tútù kan tẹlẹ̀ ikòkò, ao wa se agbo yẹn yio dúdú daada, ao wa kainkain ibílẹ̀ tuntun, pẹlu ọsẹ̀ Abuwé, tí ó bá di idajì kùtùkùtù, tí àwọn eyan ó ti má jáde, ao gbé ikòkò agbo náà lọ sí àárín ojú ona ti èrò ngba, ao bo ara silẹ̀ ni ihoho, ao kò gbogbo èwe agbo yí sì ilẹ̀lẹ̀, tí yio kú ẹyin àti agbo nínú ikòkò, ao dúró lórí èwe, ao fi agbo wẹ̀ pẹlu ọsẹ̀, ao wa bo ẹyin isàlẹ̀ koko yẹn ni ihoho, naa, ao ju sì ẹnu ni ekan ọ̀so, ao kò eepo rẹ̀ àti kainkain tí a fi wẹ̀ leri èwe yẹn, ao wọ ọ̀so, ao kúrò nibẹ̀.

(9) OGUN JEJERE (CANCER)

Arun jejere ni ale pe ni EBORA ninu awon arun to ma nse ni ni ago ara latari IDAGBASOKE aibojumu to ma nsele si orirun tabi ipile eya ara(body cell)idi ti nkan yi se ma nsele ni wipe ipile eya ara ti ongbe ninu apo felefele yi gbodo dagba ki osiku ti oba to asiko kan ki omiran tun bere ise sugbon latari awon akoba kan eya ara yi koni ku yio ma dagba nitire ni ti yio si tun ko ile sinu ago ara.

Awon omo to kojo sinu ile naa ni a npe ni ARUN JEJERE.

Siwaju sii,eyi ti oba wu GONBU sojukan ninu ara ti ko raye se akoba fun eya ara miran gege bi ori,aju,eyin e.t.c ni alepe ni abo jejere(BENIGN) eleyi rorun lati se itoju re,sugbon eyiti oba ti papo mo eje ti oti bimo kaakiri ago ara ni a n pe ni AKO (MALIGNANT)eleyi gangan ni alepeni HIRE ASSASIN tabi ASEKUPANI nitori eleyi ki ngbo itoju rara ki Olohun gbawa lowo iru Aisan bayii o.

OGUN CANCER

(a) Ewe arunyanyan pupo (awon kan npe ni ewe arunpale), eeru Alamo pupo, ao se mejeeji yii pelu omi tomo daadaa ninu oru tabi kolobo nla ti yoo jinna daadaa.

LILLO RE

Alaisan naa yoo ma mun ni glass cup nla kan lemeeta lojumo fun ogbon ojo leralera (30 days non-

stop) yoo si ma fi we pelu. Toba sa, yoo tun se omiran. Awon kokoro to nje eyakeya ninu ara yoo ku, alaisan naa yoo sigba itura alaafia.

(b) Eepo igi eeru, alubosa elewe, a o gun mose dudu, a o maa fi fo oyan yen.

(c) Ewe efinrin tutu, eeru awonka eyo meje, ata ijosi die, a o gun papo mose dudu, a o maa fi fo oyan yen.

(d) Ogede omini to pon, a o bo eepo ara re danu, ewe asunwon, eeru awonka pupo, a o see pelu omi- mimu ni leemeta lojumo ni gaasi kookan.

(e) Eso bomubomu ati ewe re, ewe isepe agbe, ewe lapalapa eyikeyi,, a o see pelu omi, a o maa fi fin oyan yen ninu koroba, a o gbe oyan yen sinu koroba, ooru agbo yen yoo maa se sii lara.

(f);AO RE CARROT WEWE,AO SEE PELU ALUBOSA AAYU LILO,PELU OMI OSAN WEWE AO MA MU DIEDIE.

(10) OGUN AWOGBA ARUN

(a) Alubosa Aayu lilo, Oyin gidi, Olive oil, or Zaetuun, Aopo papo, aomamu diedie, lase olohun, onsisẹ fun iko eyikeyi, Mimi fukefuke, irore, ofinkin, iba eyikeyi, Arariro, nkan osu obinrin tikose Dede, kidney problem, idakole, Aran eyikeyi, etc.

(b) OGUN GBOGBONSE ARUN:

OSE DUDU,OGIRI IJEBU,AKUKO ADIE NLA KAN,EGBO INABIRI,EWE JOKOJE.AO FI OLO LU INABIRI YEN AO YO IGI AARIN RE DANU,AO KO AWON NKAN TO WA LOKE YII SINU ODO,AO PA ADIE YEN AO DA EJERE SINU ODO YEN,AO LA INU RE AOKO GBO NKAN INU RE ATI IJOKA RE SINU odo yen aowa gun papo no ose dudu AO ko SINU isasun olomori AO GBE pamoo.

Ao po sinu oti Ao maa bu fun aisan ao má.

(c) AWOGBA ARUN.

AO LO ALUBOSA ELEWE PELU ERU ALAMO PAPO, AO WA POMO ORI. AO TUN WA LO KANFO ATI KAFURA PELU IYERE OSUN, AO TE NI OTURA MEJI SI APA OTUN, OSA MEJI SI APA OSI. AO WA PE GBOLOHUN RE SI: AKUWARAPA ESE AJA, IJAKUMO ESE MALU, ANI OKAROGUN ONI OUN LO, ANI OKARODO ONI OUN RE, ANI OKALO OKE IGANTI NI ILE BABA AGBON MEREGUN ONI OUN ONI ERU RU LAILAI, WONI ISE KINI YIO MASE, ONI ARUN TI ENIKAN OMO OWORE, TI ENIKAN OMO ESE RE NI OUN MAA WO, WONI BAWO NI YIO SE MAWO, ONI ALUBOSA NI OUN OFI MAA SA

DANU, WONI EYI TOBA SAASAA TI O SATAN NKO, ONI ERU LOUN OFI RU DANU, WONI EYI TOBA RU DANU TI O RU DANU TAN NKO, ONI KANFO NI OUN O FI MAA FO DANU, WONI EYI TO BA FO DANU TIO FODANU TAN NKO, ONI KAFURA LONI KO RAA, OTURA MEJI LONI KI ARA OTU L/L, OSA MEJI LONI KI OSA GBOGBO ARUN ARA L/L DANU. AO WA DA SI INU ORI YEN. AO MA FI SI EKO GBIGBONA MU, AO SI TUN MAFI PA OJU IBI TON DUN YAN. OPARI OLOUN YIO JE OBARAMU. N:B EJO ELO BERE AWON ESE IFA YEN LODO AWON TOMO.

(d) AOWA IFUN OKETE OOJO.AGOLO EYO ATARE KAN. AGOLO IYERE KAN. EGBO AKEREJUPON. EGBO IPETA. EGBO EGBESI. TABA JUKU. TABA SONBO. TABA OYINBO. AODA GBOGBOE SINU OGOGORO IGO MEJI.PELU ADI IGO MEJI. AO MISS RE PO NIO.AOMAWA YO MUN Diedie.

(e) EGBO IFON, EGBO TUDE, ORO AGOGO, ORO ADETE, ORO ALABEBE, ENU OPIYE, EGBO AWOGBA ARUN, EGBO GBOGBO NISE, EKU ASIN META, ISETA ODIDI KAN, IKANDU PUPO, ERU ALAMO, AOWA LOWA ADI EYAN GIDI IGO MEJI, EPO PUPA IGO MEJI, OPOLOPO OORI, AO KOKO FI ODO GUN GBOGBO AWON INKAN YI DIE DIE, KI ATO WA SE, EPO ATI ADI ATI OORI YAN NI AO FISE O, AKO GBODO FI OMI SE O, IKILO, TI ABA NSE KOGBODO RU PANA, GBOGBO AISAN NI ONSISE FUN, A O MAMU DIE DIE, TI OBAJE OFA NI AFE LO FUN KI AMU NINU AGBO YI, KI ATUNFI PA OJU OFA NA, ATI BEBE LO.

(f) Alubosa elewe topo,Egbo asuhan topo,Orogbo 11,Atare 11,Baka 11,Sugar st Louis pali 1,Eso awogba arun die,Epo pandoro die, ati ewere,Egbo abo pupo,
Kanhun bilala niwanba,AO gun gbogbo wan papo, ao sa gbe ao tun gun kunna aowalo lo ni ero kokunna Dada, aomafimu eko gbigbona.
kosi aarun na ton dawa laamu ninu ara tikoni wosan.

(g) AO MIN OSAN TANJARIN IGO MEJI.OMIN OSAN MUNMUN IGO KAN.OMIN OSAN WEWE IGO KAN.KANAFURU AGOLO KAN. IYERE AGOLO KAN.ORI SEBE KAN. ORI OKA KAN. ODIDI EJO PARAMOLE KAN.EYO ATARE AGOLO KAN.ATA IJOSIN AGOLO KAN.AOGUN WON KUNA PO DADA. AO WA DA SINU. KOKO KAN. AOWA TU GBOGBO AWON OMIN OSAN YEN SLAOWA SE TIO JINA DADA.....AOWA DA SUGAR PALI KAN SINURE TOBA JINA TAN. AOBABA TUTU AO RO SINU IGO KAN. AOMA MUN NI SIBI Kokan.

(h) IWOSAN ARUN TI AKOMO OJU RE:

EPO IGI KASIYA,EPO OKEDO,OPOLOPO ALUBOSA AAYU,KANAFURU LOPOLOPO,A O GE GBOGBO RE SINU APE,A O WA OPOLOPO ORONRO MAALU,ILAJI IGO ADI EYAN,IGO OMI OSAN WEWE KAN,IGO OTI KAN,IGO OMI OSAN IJAGANYIN KAN,A O SE GBOGBO RE PAPO,AO MA MU NI ILAJI CUP NI EEKAN SOSO LOJUMO.AISAN NAA YIO LO,LEHINNA KI AWA AGBO EJE TO DARA FUN ENI NAA Ó.

(i) EWE ASURUN OYINBO ATI TI INAGO ATA IJOSI DIE KANWUN TOLE DUN SUGAR DIE IYO DIE AO KORE AWON EWE YEN WEWE AOSA GBE AOLO KUNA AOWAGUN AWON TOKU YENPO KOKUNA AOWA DAPO AORO SINU IGO AOMA BUFUN WON LA DIE DIE AGUNMU YI AWOGBA ARUN NIO OSI DAJU

(j) AWOGBA ARUN.

Alubosa funfun, ati erun aworinka, ati kanhun bilala, Ao DA gbogbo re sinu ode , Ao gun papo, Ao sa ti yio gbe dada, ao ma bu sinu ike kan, ao ma nu omi so ti obawa di ojo keta, ao ma mu larolaro ati ni ale..... Odara fun eniti onbe olorun fun omo. yio ma mu ni gasi kokan .. ti obari nkan osu re yio ni orun lagbara olorun.

(k) GBOGBONISE ARUN NINU ARA:Ewe taba tohu si ara ile,eru alaamo,ikun ojia aogun Papo tiyoo kunna dada pelu ose dudu ao ko ose yi sinu Iwo malu aosokun mo leti ao gbeko sita ile wa Lilore: aobu ose yi die sinu oti ibile tabi HOT eniken ti aisan tabi arun kan ba nda laamu ninu ago ara re yo mamu gaasi kookan ni emeji lojumo yio baramu ooo Iree.

(11) OGUN LOBUTU

(a) OGUN LOBUTU TABI OFA AGBA:

Ao sun iku ninu ina,koro eru lopolopo,ao ha egbo atapari obuko sinu re ao lo papo mose ao mafi pa oju lobutu yen.

(b) POWDER LOBUTU TI ANFI OTI TABI EKO GBIGBONA LO.

ESO PANDORO KEKERE KAN KANUN,BILALA OBUOTOYO OSE ALADI DUDU AJOPO AO LO KUNNA AORO SINU IGO KAN TABI IKE KAN OTI TABI EKO GBIGBONA NI ENINA YI OMA FILO.

(c) AGBO LOBUTU

EGBO IFON EGBO IPETA EGBO AKO IBEPE EGBO OKAN EGBO INABIRI EGBO TUDE EGBO EWURO OKO EGBO EWURO ILE ALUBOSA ELEWE PUPO ERUN EELA AO FI OMI LASAN SE LAGBO N,B ,ENITI AISAN YI BANSE YI OMAMU YI OMA FIWE.

(d) OGUN LOBUTU/EJE DUDU:

Egbo saworo ati epo re,epo olobiedun,itaku ipa,epo oloja ona,epo ope,ewe agunmona,eso agba meta,a o se gbogbo re lagbo a o maa mu,yio ma fiwe.

(e) AGBO LOBUTU TI AO MA FI JO ATI MIMU RE.

EGBO OGIRI SAKO WA KOPO KO SINU IKOKO BU ATASI KOPO AO BOMI LE LORI AO SE JINA DADA AO MA YO OMI RE, AO MA FI JO OJU IBE,BI ABA FE KOTETE SAN KI ALÁÌSÀN MO MU OGEDE OMI YI LAI KOGBODO MU OMI MIRAN YATO SI OMI AGBO YI.YOGBA DUN WERE WERE PELU ASE ỌLỌHUN.

(f) AGUNMU LOBUTU

ESO IGI BONI,EGBO IGI ASUNWON TIWA,EGBO INABI,EPO IGI PANDORO,EGBO IGI DOGO KIYAN,IRU PETE,IYO,BAKA,ATA DUDU,EYO ATARE TOPO DADA,ALUBOSA ELEWE,JAHUNKAWO AO GUN GBOGBORE PAPO FIFI MU EKO GBIGBONA.

(g) AGBO GBOGBONSE FUN AKO LOBUTU/JEJERE/KOKORO INU EJE:

EGBO AGBESI,EGBO ERUJU,EGBO GBOGBONSE,EPO GBOGBONSE,EPO AROJE,EGBO GBEWUTU,EPO OGANWO,EGBO AROJE,EGBO MISINMISIN GOGORO,EPO PONHAN,A O SE LAGBO ORI INA,A O MAA FI WE, A O MAA MU.

(h) EKU ASIN KAN,IGI AKA,A O JO EKU ASIN YEN,A O SUN IGI AKA NINU INA,A O LO PAPO MO ETU IBON,A O DA MO EKU ASIN TI AJO YEN,A O PIN SI ONA MEJI,A O PO ILAJI MO EKO ELEWE A O MA FI PA IBI TOWU YEN,A O DA EYI TOKU SINU ADI EYAN,A O MAA MU NI SIBI LAARO/LALE.

(i) AGBO LOBUTU ATI SANGUNSANGUN:

EPO OROGBO,EWE AGBARI ETU,OMIDUN NI A O FI SE A O MAA MU LOORE KOORE.

(j) ao fi omi se eepo igi gbogbonise,àti epo igi irẹrẹ pọ mímú àti wiwé.

(12) OGUN INU RIRUN

(a) ifun adie,ewe amunimuye aojo papo aoda sinu adi eyan aoma LA.

(b) OGUN INU RIRUN.

Eso akerejupan.

aogun, aolokunna, aomdasinu oyin, aomalaaa, yiolole pelu ogo oloun.

(c)INU RIRUN

Abeere, egbo akogun, egbo sirigun, paran pupa ati funfun, alubosa elewe, ao fi tele ike EVA ao ge nkan toku lee lori ao bu omi sii ao gbe pamo fun ojo meta ao maa mu die die.

(d) ITOJU AISAN INU .

sugar idaji pali kan, omi osan wewe igo kan, omi osan mimu igo kan,

omi osan jaganyi igo kan, omi osan grape igo kan, lo ata ijosi eyo mewa sinu re, lo alubosa elewe idi meji

DA GBOGBO RE POO . SE NI ORI INA FUN OGUN ISEJU (20 MINUTES) FI ASE SE KI O RO SI INU KEG . maa mu ni gaasi kookan ni aaro ati ni ale . gaasi meji . meji . ni aaro ati ni ale fun agbalagba . o kappa gbogbo aisan inu . IROYIN OTO AF ojú bá.

(e) Ao lo baaka, atare ati Ata ijosi sinu omi osan wewe, mimun ti inu ba fe ma run eniyan.

(f) ao lo enu ibon ati Akọ kanhun sinu oronro maalu, sibi kan pere ni mimu re.

(g) ao fi omi gbó ewe epin'le, ao fo fun le si mimu.

(h) Ao jo kaa-kaa oggedo omini (orukudu) pelu akọ kanhun, lila.

(i) ao lo ota inu iroko loto, ao jo iyẹ igun si, ao ma la.

(j) Egbo gbegi, ota inu iroko, atare jijo po lila.

(13) IKO OMODE

(a) OGUN IKO FUN OMO KEKERE:

A o re epo orogbo ati ibiti oma nro lara aridan olorigun sinu omi, fun opolopo wakati, a o wa bu die sinu sibi a o fi oyin si, a o fun omo naa mu.

Note: E lose ayewo okunfa iko naa lona igbalode o.

(b) OGUN IKO OMODE

Ao gun orogbo koniyee kuna ninu odo ao da sinu ike eva water kan ao daa omi osan wewe tiwon o ti daaa omi lu .. ao fipamo fun ojo meta ao ma fun omode ni sibi kekere mun.

(c) OGUN IKO OMODE

OYIN IGAN GIDI,A O GBO EWE EWURO A O FUN OMI RE SINU OYIN YEN,A O DA OMI OSAN MIMU SINU RE,A O PO PAPO.A O MAA FUN NI SPOON KEKERE MU.

(d)OGUN IKO OMODE

ewe taba tutu ao gbo laifomigbo.ao se sibi kan ao wa da oyin igan na si.yio malo nisibi omode laaro kutu, olebi osilemabi yio sun dokandokan.

(e) OGUN IKO OMODE

EPO IYEYE,EPO IGI TETEREGUN,EWE OMISINMISIN,SUGAR DIE,AO KI NI AGBO,AO SE JINNA DADA,ODI MIMU,OMODE SIBI NLA KAN,AGBALAGBA SIBI NLA MEJI.

(f)OGUN IKO OMODE

Epo igi Bɔdunbawɔ, epo Abadu, Alubosa elewe, ɛɛru, orí, ao ɛ papo, ao má fún ɔmɔdé náà diedie.

(g) ao ɛ igi ogurɔ pɛlu orí pɔ yio má mun diedie.

(h) Ao ɛ igi ooro pɛlu ɛ́rú àwɔ́nka pɔ ao má rɔ ɔmɔ náà.

(i) ao lɔ egusi inú agbaarin pɛlu iyò àti orí lila.

(j) ao jo ɛ́ɛrú nìkan sínú epo pupa, lila lera lera.

(14) OGUN IKO

(a) (OGUN IKO EGBE TABI AIPERI)

Egbo Ipeta Egbo Ifan Ireke Iseta Alubosa Elewe Topo Dada Aogun Po Aofun Omi Inure Sinu Igo Kan Amamu Die Die Akogbodo Delenu Koma Barun Dànù.

(b) ITOJU IKO ASTHMA

Ao po omi fun fun ti o wa ni idi igbin po mo oyin igan ti o mo ni iwonba . maa la ni wakati wakati .

(c) Oogun Iko Tuberculosis:

- 1. Atare**
- 2. Ata ijosi**
- 3. Aayu**
- 4. Egbo Igi Guava gbigbe**
- 5. Egbo Igi Cashew gbigbe**
- 6. Alubosa Elewe**
- 7. Ojere epo**
- 8. Iyo**

Ao lo 1 to 6 po ni ori olo gege bi a se ma nlo ata lori olo. Ao ge eran maalu bi oni #500 tabi iye ti owo wa ka si mesan fun okurin, meje fun obirin, ao gbe ogere epo pupa ka ina lori adiro sugbon a ko ni je Ki o gba o. Ti o ba ti gbona di e, ao da elo ti a lo lori olo si pelu eran ti a ti ge. Ao je Ki o so papo fun igba di e Ki a to fi iyo si Ki o le ni adun. Ao je ki o jina daada. Eni to ba ni arun yi nikan ni o leto lati je obe yi. Ko si ohunje ti ko le fi je. Arun na yio poora pelu Ase Edumare.

(d) IKO TOPO TOTI SO OLUWARE DI Funfun.

EPA BOROBORO TOPO DAADA, ODIDI ISETA KAN, ODIDI ATARE KAN, AO JO PAPO, AO LO YIO KUNNA DAADA.

LILORE:- EYIN ADIE MEFA AO FO AO FI OSUNWON KAN WON, DEDE OSUNWON TOBA WON NI AO FI WON OYIN OGIDI TI KONI JURAWON LO AO PO PAPO AO BU SIBI OGUN YI MEFA SI AO POPO AO RO SINU IGO KAN, SIBI KAN (1 SPOON) 3X Daily.

(e) Iko TOPO

OROGBO, KAFURA ,ALUM LO WON PO KOKUNNA DADA DA SINU Igo KAN AO RO OMI LE LORI TITI DI OJO KEJI AO MÁ MUN LE MĘTA LOJUMO. 3TIMES DAILY

(f) IKOTOPO

AIDAN, IMIN ORUN DUDU, ETU IBON, LO WON PAPO FUN OMI OGEDE ODO LE LORI NINU IGO KO MAMU NI OJO 3-3 IKONA YOSI SAN PELU OGO OLOUN

(g) IKO IGBALODE

IGI TETEGUN TI AFI EWERE SI OROGBO LETI ODO NI NGBE AO BE EPORE KURO,IREKE AO BE EPO RE KURO,EGBO KOKO EKAN,EWE OMISINMISIN IDI (7) FUN OBINRIN (9) FUN OKUNRIN, OGEDE WERE PUPA KO GBOGBORE SINU ORU FI OMIKAN EKO SE KOJINNA MUMU LEMETA LOJUMO

IKOTOPO FUN OMODE ATI AGBA

TETEGUN TOWA LETI ODO BE EPORE KURO,IREKE BE EPORE KURO,EWE IJOGUN IDI 7/9 FOKUNRIN ATI OBINRIN,EWE OWE AHUNBE KOGBOGBORE SINU ORU FI OMIKAN EKO SE JINNA DADA MIMU 3X Daily.

(h) ERO FUN IKO KODA KOJE AFISE:-

ekun asin gbigbe kan,oga gbigbe kan,eso werenjeje topo die,eso idoro topo die,odidin atare NLA kan,a o gun papo,oto to lama gun oooo,a o wa dapo,a o wa da sinu adin eeyan dudu,eni ti iko nse na yo ma mu ni alale,pelu ogo olurun koto pe ojo mejo Alafia yo de ooo.

(i) Oogun iko to daju>

Ao loo wa aidan ti kogbe tan

ao ha ibi isu re ao ki sinu ike kan, alubosa

elewe,ao da omiikan(omi ogi) le lori, ao je ko toro

di bii irole ojo ti aki tabi aaro ojo keji. Ao maa mu laaro ati ale.

(j) OGUN IKO TOBALE

EKU ASIN 7 OGA GBIGBE 7 ERUALAMO AOGUN AOKO SINU ISASUN AOSE ADIN EPO ORI SI AOFIIN AOMALO SUGBON KIATO SE OGUN YI AOKO RA ERAN MALU NIWON BA AOFI SE IPESE FUN AWON IYA PELU EPO PUPA AO SE ADURA KAGBADUN NINU AISAN Na.

(k) OGUN IKO EYIKEYI TI WON TI WO TI KO LO:

Ewe papasan,ewe rinrin,igbin kan,ijapa kan,oga aye kan,ori oka gbugbe kan,odindi atare kan,ota inu iroko,eru awonka lopoopo,a o jo gbogbo re papo,a o ma fi oyin igan gidi loo laro,a o maa fi epo pupa loo lale.

(l)OGUN IKO EGBE(Tuberculosis):

Itaku iroyin,epo igi orogbo,etu ibon,osan wewe,osan ijaganyin,isumeri(ogede odo)isu pasan

koriko, isu ego, a o ge awon osan yen si mejimeji, a o fi eru tele ikoko, ao se lori ina pelu omi, yio maa mu diedie.

(15) ARUNSU (DYSENTERY)

(a) OGUN ARUNSU.

OJIA AO LO DADA, AO SE EYIN KAN, AO FI PUPA INU RE KO OJIA NA JE LALE.

(b) ao fi omi gbó èwe ailu, ao fi omi na še işù ewùrà ni àşàrò.

(c) ao lọ èwe oriri ao fi se igbin ni ase jẹ.

(d) ao lọ ọmùnú èwe igi ọmọ, ao fi se àşàrò ọgèdè agbagba dúdú.

(e) omi inú èwe ogirisako (igọ), ao lọ ao fi se ẹja arọ jẹ.

(f) ao gbó èwe oruru, (omunnu rẹ), ao fi mun gari.

(g) ao lọ ẹran labẹ (ọbọ) gbígbẹ pẹlu irú wooro, ao fi fọ ẹkọ mun tàbí kí a má là.

16. AWOKA

(a) OGUN AWOKA GBOGBO ARA.

AFOMO IGI BOTUJE FF, IYERE OBE, AO DA SINU IGO, AO DA ITO AKO MALU SI LORI, LEHIN OJO KETA AO MA MU, AO TUN FI PARA.

(b) OGUN AWOKA:

EGBO AKOGUN a o gu kunna daadaa, a o fi ori amọ po, a omaa fi wo ese naa wa sile.

(c) :AGBO RE: Ewe agbari etu, egbo osan wewe, osan ijaganyin meji a o laa si mejimeji, a o fi omi dun se papo, eni naa yio maa yomu.

(d) Egun ese aja, egbo awogbaarun, alubosa elewe, etu ibon eyikeyi, egbo ato ati ewe re, opolopo eyo atare, a ogun won papo a o sa gbe, a otun gun kunna, a o ro sinu igo kan.

LILORE: A O SIN GBENREN SI ESE ENINAA MEJEJI TITI DE GBOGBO ITAN RE A O FI NKAN YEN KUN, AO PO DIE LORI, A O MAA FI WO ESE YEN, YIO MA FI EYI TI OKU MU EKO GBIGBONA.

(e) OGUN AWOKA

AGBO RE:-Egbo senifiran ao se pelu kaun die,
kafura pelebe omi lasan lao fi se ki eni na ma mu

(f) OSE ATI IPARA RE;- Ewe aluro, ewe padimo gbigbe ni mejeji o, ao gun po ao pin si meji ao fi apa kan po ose dudu ao po ida keji mo ori, ao má fi Ose yen we ibiti awoka na wa ao wa fi nle fún bi ogun iseju kia to we dānù ao wa fi Ori pa ojú ibé.

(g) AGBO AWOKA TO Dájú.

EGBO AKA, EGBO OSHUNSHUN, EGBO IDIAPATA, EGBO IYERE OSUN, EPO AGANO, EPO OROGBO, EPO AHUN, ERU AWONKA, OSAN ORONBO WEWE ATI EGBOE, OSAN IJAGANYIN ATI EGBO E, KISE DANDAN KI OJE WIPE EGBO OSAN ORONBO TI AFELO GANGAN NI A O MAWA EGBOE KAKIRI O, ALERA AWON OSAN YI NI IBIKIBI TI ABATIRIWON, KI ASI TUN LORA AWON EGBOYI NA NI IBIKIBI TI ABATIRI AWON NA, EWE ARUNPALE, EWE AHUN, EWE EFIRIN OSHO, EWE IRANJE, EGBO ATAPARI OBUKO, A O SE NI AGBO, KI ENING MAMU.

(h) Awoka.

a o wa mudunmudun inu egungun itan malu. Ao ko jade sinu ike kan a o tan petrol die si a o po po dada a o po mo ori a o ma fi wo ibe .isale ni a o ma wo si ó.

(i) OGUN AWOKA/SANGUNSANGUN

TÉWÓGBOYÈ ARUNPALE, EWE AGBARI ETU, EGBO INABIRI, MUDUNMUDUN ESE MALU, KAFURA PELEBE A O GUN PAPO MO ORI, A O MA FI WO ESE YEN.

(j) OGUN AWOKA TABI ARUNMOLEGUN.

OBI ABATA MERIN, ATA ILE MERIN, ATARE MEJI, IYERE, EWE EFIRIN, OROGBO MARUN, AO LO GBOGBO RE PAPO, AO DA SINU OMI OSAN WEWE, AO MA LO SIBI MEJI NI ARO ATI ALE.

(17) ÓGÙ ORU

(a) OGUN TAFI NWO OGU ORU

ITAKU BOMUBOMU AOFI EERU 7 FUN OBINRIN AOFI 9 TELE FUN OKUNRIN AOMATO SI INU AGBOYI TI ITOYEN BATIRE AONI KOMA BU AGBONA MU NI AROKU TU ITO YEN LAOFI RE OMI MIRAN KO GBODO KAN SI, KIARI WI PE ENITI AMAFI ITORE SE AGBOYI KONI ARUN KAN LARA Ó.

(b) WARAPA/OGUN ORU:

EWI ODUNDUN, A O LO PELU ATA IJOSI META A O MA FI SE EJA ARO LERALERA FUN ENI NAA.

(c) OGUN OGU ORU/WARAPA:

Egbo eesu pupa, egungun ako, egungun owiwi a o lo papo a o fi sin gbenren yipo ori eni naa.

(d) Egbo wowo, èso oriri, odidi ejò paramole, tàbí ejò ọkà, ifun abo alangba, irẹ̀ṣi àti atare mèta jìjọ pọ, ao pò mọ orí àmọ diẹ fún Ipara, diẹ sínú ọ̀tí tàbí omi ọ̀san wẹ́wẹ́, Mimun tàbí kí a má là bẹẹ.

(e) eepo wowo, egbo arunjẹran, ifun àkùkọ, àti ifun abo adìẹ, ao jo pọ ao dá sínú adi ẹyan, pipara.

(18) LUKUREGBE

(a) AGBO LAKUREGBE:

Epo igi ahun ao lookunna ao ma fi mu ogi gbigbona.

(b) LAKUREGBE/AWOKA:

EWI AGBARI ETU, EPO OROGBO, OSAN IJAGANYIN MEJI, AO LASI MEJIMEJI, AO FI OMIDUN SEE MIMU LAARO LALE.

(c) Egbo inobiri aolokuno Dada aodimo owo no.pelu aso tabi bandage. Aowa ma fi ra ino diedie.

(d) Egbo arunpale, ẹẹruju, ọ̀gèdè omini pipon, egbo ifon, egbo àwogbà run, epo igi agbonyin, ẹẹru, alubosa ao ẹ Mimun.

(e) egbo atapari òbúkọ, egbo tude, egbo ifon, pakun ewon agogo, Aidan, ao gùn pọ pẹlu ọ̀sẹ́ wíwẹ́.

(19) Oówo/Eewo (BOIL)

(a) GBOGBO NTIMO NDUNNI TABI TI MO NRO NI BI OOWO {BOIL} AKANDUN,OMUN DUDUN TI OMO KOBALÉ mú.

EWESABALE,EWEBORO TI AMANFI ESE NU BI IDOTI BAYI NI LESE NI NJE EWESABALE,EWEMILE,EWEWURO,ERU ALAMO,AO GUN ORISI METETA PAPO,AO PO POMO OSE DUDU,YIO MO LE MO GBOGBO OGANGAN IBE YIO FI BANDAGE WE YIO FI MORA TOBA SE WIPE ODI ETUTU SINU TELE TELE KO GBODO JU BEE LO TI YIO FITU PELU OGO OLOHUN

(b)OGUN WITHLOW:

ETU IBON,ALUBOSA ELEWE,EYO ATARE,ORO ALAGOGO DIE,AO GUN PAPO MOSE,AO MAALAMO OJU WITHLOW YEN.

(c) OGUN FUN ENITI OOWO MAANMU NI GBOGBO Igba.

Ewe rere eyikeyi tutu ao lo kunna daada ao popo mo ogi tutu aofi po eko enina yio mu pelu ogo olohun koni dalamu mo.

(d) Oogun eewo/oowo(boil)-

a o Jo igi ewuro pelu epo igi Tara po,a o fi adi-eyan po,a o ma fi pa oju rẹ.

(e) Ao lẹ ẹfu- oke, èwe iná àti atare gbẹdẹgbẹdẹ, fifi PA oówo náà, tí a kò bá rí èwe iná tútù, ao lo gbígbẹ ao fi ori pẹlu rẹ ó.

(f) eewo lásán.

Ao lẹ egbo akerejupon sínú orí fi fipá.

(g) With low:

Ewe munutoro,omunu ewuro,eyo at are,aolo papo mo ose ao maa le mo loju.yio gbe danu

(20) AKOKORO

(a) AKOKORO

OKO OGEDE WERE TOGBO,OKUTA AKO TODA DURO FUNRARE,EPO IGI ODAN,OJOTI ABA BERE OGUN YI NI AGBODO PARIRE,AO FI OKUTA AKO TELE AO GE ISANA OGEDE YI WEWE AO KOLE AO KO EPO ODAN YI LE MOLE AO BU OMI O JOO SI AO SE JINNA DAADA YIO MA DI SENU TOBA TUTU DIE KO MO GBE KANA NI GBOGBO IGBA TOBA FE DI MO ENU KOLE DI MENU JU IGBA MEFA LO TI YIO FI Şàn.

(b)AKOKORO

EweGUAVA,ERU AWONKA,ALUBOSA AAYU,AO SE WON PAPO,ENI NAA YIO MAA LA ENU SINU RE NINU CUP,YIO WAA MA DI DIE SI ENU PELU.

(c) AKOKORO:: Oti oyinbo, egbo agbasa, a o ge egbo agbasa na, a o da sinu oti pelu egbo ata, didi si ereke fun iseju marun, lehin na a o tu danu. Odaju.

(d) Ewe agogo igun,omi oronmbo we we,kanwun bilala die,AO bo ewe yen no inu aaro tiwon ndano,aofun omire SINU ike kan,yioje Dede omi agogo gun yen,aotunbu oti sini odiwon re,aomaa disi enu.

(e) Akokoro special:

Alomu dudu die,ataijosi,ataale,orin ata,egbo inabiri,ESO boooni,kanafuru,AO gun won diedie aoko SINU igo AO to oti ogogoro sii,AO maaa di senu.

(f) OGUN DIDUN Akokoro.....

Itakun senifiran, ao gun peepe ninu odo tabi olo ao ko senu, ao ma je lenu diedie, ao di ito re senu bi 15mins, ti aba si le run bi eni je pako kose nkankan, ti Eeyan ba nrun ni pako lemeji losu, Eyin re koni yo laelae botiwu ko darugbo to..... But, ao gbodo ma SEPE ti aba nlo ooo

(21) JEDIJEDI

IDANILEKO RANPE NIPA JEDIJEDI/IROBO BY DR. AGBARA

JEDI-JEDI

Jedi-jedi je arun kan,Aisan lao ba pe sugbon kiise nkan ti o ma nsaba da omo eyan gunle loje ki npe ni aarun.

Jedi Jedi ni isipo pada awon eyan ara ti o se alabagbe ni isale ikun Mon ibi furo iyagbe omo eniyan,ti awon eya ara wonyi ba di eje sinu ti o si wu koja bi o se ye lo iyen ni egbe duro WA. Ti awon nkan wonyi Ba wu pelu wipe won di eje sinu ohun lo ma n di nkan ti yio ma da inu lamun ti yio WA ma mun apeere Jedi wafun eniti nkan bee Ba NSE.

Ni ede kukuru, ima se isekise awon eya ara ti won nba irikerindo ounje sise (excretory system) ni

won npe ni Jedi. Iyen ti won o Ba wa bi o se ye kiwon wa.

Arun yi je okan Lara awon arun igbalode/gbajumo ti o wopo ni ita niseyi ti awon oloyinbo o si fi bee se awari Ogun ti a le fi koju re ayafi awon baba wa Nile Yoruba.

ORISI ONA TI ARUN JEDI PIN SI.

Orisi meji gbogi ni arun jedi-jedi yii pinsi. Eyiti akoko nje 1. Jedi inu (internal).ti ekeji si nje 2.Jedi Ita/Irobo (external).

1. JEDI INU:- eleyi je eyiti o wopo pupo ni awujo ti o ma nse eyan ninu ara,leyi o jepe eniti onse o ni ni anfaani lati fura Mon pelu peki o ri soju tabi ki o gburo re. Opolopo o ki nma wipe ohun ni arun yi nitori wipe ko mun irora tabi inira kankan lowo. Apeere kan ti o ma ntete ntu asiri eleyi ni ki a se alabapade eje ninu iyagbe wa.

2. JEDI ITA/IROBO:- Nigbati aye ba gba Jedi inu ti o dagba Dada ti o fi di wipe onjade ninu furo eni,nugbayi lomawa dipe ao fi oju ara wa ri,ao si mo Lara. Eyi dabi igbati eran Ba su papo ti o po rekese bi eje bi ibebe furo eni. Eleyi je eyiti o ma nsaba ndunyan Nigbati ao Ba je ko sinmi pelu wipe ti sokoto wa Ba n nu oju re lo bo leralera, ati Nigbati a Ba fe joko.

A tun le pin ipele eleyi si ona merin ototo,

1. Ipele kini :- ohun ni didan boroboro roboto enu furo.

2. Ipele keji :- eleyi dagba die ju ti alakoko lo,iyato nipe ti a Ba nse igbanse eleyi ma nyoju sita.

3.ipele keta:- eleyi ma nyo nidi eyan ti eyan sile fi ika ti wole pada.

4. Ipele kerin:- ohun ma njade funra re nigbami ti ao si le fi ika lasan ti wole,ipele eleyi ma nfa inira lowo nitori pe arawa o ni ya gaga si awon eyan pelu ojuti aisan yi ati aiwa Dada WA.

AWON OKUNFA AARUN YII

1. IRUFE OUNJE TI A NJE (diets) :-

ounje ti Anje se Pataki pupo. Opolopo feran ki o ma je ounje sise ti o ti se koja ala,elomo fe le se ibepe Lori ina koto je ,elomi a koko se (boil) efo (vegetable) ninu omi gbigbona ki o to se lobe. Ti won o si ki nje awon nkan tutu rara,bi ewe tutu,cabbage, ati bebelo.pelu awon nkan eleso.

2. Ti a Ba ngbe awon eeru to wuwo (lifting of heavy weight), tabi ansise alagbara ju nigbagbogbo,eleyi ma nko inira Ba awon irinse ti mo daruko seyin ti yio Munwon ma sise kise ti yio si pada fa Jedi.

3. Oyun nini (pregnancy) :- pelu bi ayipada se nba inu ati eya ara alaboyun,eleyi na manfa Jedi.

4. Aito awon ororo ti nsara loore (inadequate intake of fluids);- ohun na ma afa.

5. Imo je ounje gika ti kofini si aye fun ounje ti a je lati tete fo si we we (digest) di ohun ti o ma tete se ara ni anfaani. Ki a si sora fun ima je ororo tutu ni opo igba.

6. Ima sise amarayagaga (exercises) lai mo paro omi ti o jade Lara wa si aye re. Iyen ni wipe ki a gbiyanju ma mun opolopo omi leyin ise amarayagaga.

7. Ki a sora fun nkan mimun tabi elerindodo ti apoju eroja ti won npeni CAFFEINE Ba WA nibe.

IFURAMO/AMI TI AO FI MAPE A NI JEDI. (SYMPTOMS)

1. ki enu furo nipon ju ti tele lo.

2. Ki a yagbe tan ki a tun ripe igbe tun Ku nikun wa lati ya.

3. Ki enu furo ma hunwa.

4. Ki a ma ya nkan fun fun mo igba WA.

5. Ki duro ma rowa lasiko ti anbiya bukata lowo iyen ti anyagbe lowo.

6. Ki enu furo o pon.

7. Ki a fura pe ebi o ma pawabi ti tele.

8. Ki o ma rewa saara loopo igba laisise.

9. Igbamiran oju elomi a wu.

Èyí ni àwọn ogún ti ao fi koju rẹ.

(a) OGUN JEDIJEDI

BARA ODIDI KAN,A BE EPO E KURO A YO KORO INU E KURO,EPA IKUN A GE SIWEWE A KOWON SINU KEGLA DA HOT SI TOBA DOJO KEJI O DI MIMU,AFI KAFURA KAN SI.

(b) (Ogun Jedijedi Gidi)

Ao Loja Ewe Ewuro Topo Dada Pelu Ewe Efinrin Topo Dada Aowa Gbo Laifi Omi Si Omi

Tobajade Larare Aoro Sinu Ike Kan Aoko Kafura Petebe Si Ao Mamu Laro Laro Aoni Fi Iyo Si Awan Ewe Yen Gbo O Aogbo Bęęni.

(c) OGUN JEDIJEDI TO DAJU:-

eso awogba, kan-un bilala, osun buke, alomu funfun, alomu dudu, ao lowon papo,ao ma femu lo lekan lojumo.

(d) AGUNMU JEDIJEDI, INARUN ATI NIMONIA:-

IYERE, ATA IJOSI, EGBO IGI AKOMU, A O GUN PO, A O SA KO GBE DAADAA. LILO RE:- A O MA FI FOKO MU FUN JEDI JEDI ATI INARUN. A O BU SINU OTI, A O MA MU NI IGASI KOOKAN LARO ATI LALE FUN NIMONIA.

(e)OGUN JEDIJEDI (IDI YIYO)

Egbo erinmodo, a o ge kekeke, a o se ni agbo, eni ti idi re yo, yoo ma mu ni diedie (idaji glass cup) ni araaro ki o to jeun ati lale leyin ti o ba jeun tan, ni agbara Olorun idi to yo na yoo wole pada. O daju

(f) OGUN JEDIJEDI:-

Itanna asunwon egba & oyinbo, egbo isirgun, ata wewe, kannafuru, ede osa, ao sa itanna asunwon yengbe ao gun papo pelu awon elo toku ao tunsagbe dada ao tungun ao lo sugar mo ao ma fimuko gbigbona.

(g) ENITI IGBERE SABA MA NLE NIPA AKO JEDIJEDI TABI HAH RI IGBEYAA

(1) Ki iru enibee mamun ewe ewuro 5 laro kutukutu kio fi omi die gbo ki ogbemun kiwon ma sebe ni emeta lose ,iru enibe ma gbabe igbe lile ati awon arun ara miran toba tera mon ni lilo

(2) ewe rinrin ,ao ja yio poo ,ao fi omi sinnun komon , ao wa da ewe na senun ao jee ao fomi sin sohun , pelepele ni igbe iru enibe yio ma wa alafia ade toba teramon ni lilọ.

(h) jedijedi

Ao lo wa ewe efinrin ewe ejinrin ewe ewuro ewe iseketu ewe iyalode funfun ao San dada ao wa gbo papo dada lai fomi si ao fun dada iwonba omi to ba jade nibe ni ao fi iyo si ao ropo ao gbe mu.

(i) jedijedi:-

ewe agogo igun, eso were jeje, kaun die ao lopo sinu oti, ao ma mu ni gas kan kan laro.

(j) jedijedi

epo obi edun ao ge kekeke sinu igo kan ao ko werejeje die si ao yin odidi atare kan si ao da amori okin si ao ma mu laro ati lale...

(k) JEDIJEDI

eso asunrin oyinbo **ao** wa ko po die ao fe idoti re danu ao lo papo ao ma fi mu ogi gbigbona tabi kia po tea die ka bu ilaji sibi senu kafi tea ti si ku.

(l) ewe asunwon oyinbo ao fomi die gbo ao ma mu nigbakugba.

(m) eso aworoso die ao bo epo re danu ao wa lo kuna dada ao wa su rodorodo ao wa fi omi osan wewe lo bi ogun oyinbo ,ao lo ni aro kutu kato jeun ao wa jeko to wakati meta si marun kato je ounje elepo.

(22) NARUN

(a) (agbo narun)

Egbo sagere,epo oganwo,egbo ogbo,egbo botuje funfun ati pupa,eru,ao se yio mamu

(b) OGUN NARUN:

Opolopo ewe irawole, omunu ewe oronbo, ata atetedaye, ao gun po, ao sa gbe, ao fise agunmun, mimu pelu eko gbigbona.

(c) Agunmu ako narun

etu ibon ojuda,eso inu ibepe to pon,eru alamo,okunrun(millipede),alakan,a o gun papo,a o mu lale fun ojo meta,eko gbigbona laro fun ojo meta.

(d) AGBO NARUN KI ARA MAJA ENIYAN JE/KI OJU MA SU:

Egbo atapari obuko,epo amuyan,alubosa elewe,enukopire,eru awonka a o fi tele ikoko/ike olomori a o ko nkan toku lee lori a o bu omi si a o de pa fun ojo meta lehinna a o ma yo mu ni ilaji cup.OSE RE:Egbo inabiri tutu,ewe laali a o gun papo a o ma bu agbo yen sinu omi iwe a o

maa fi ose yi we.

(e) OGUN NARUN OJU TABI TINU Ara.

aowa ewe rerinkomi tutu aofonu pelu omi aobo gegebi efo aoroje lefo pelu epo pupa iyo egusi aose be fun odidi ose meji tio ni ja rara, leyin ose meji wafun ile láró.

N:B nigba ti aba bere sini je efo yi agbodo jinna si gbogbo nkan ti wonfi ororo se tabi ororo gan boya ti kuli tabi omi ti abatun mon tabi epa sise or yiyan, tori ki abiku mon so ologun deke.

(f) OGUN NARUN:-

EGBO IPETA, EGBO GBOGBONISE, INABIRI, KAHUN BILALA DIE, IRU, IYO, ALUBOSA ELEWE, AO GUN GBOGBO REPO, AOMA FIMU EKO GBIGBONA.

(g) OGUN NARUN

Aidan isirigun fofu olokun tagiri iseta imi ojo egbo ahun egbo inabiri egbo gbogbonse egbo eru, eru awonka alubosa baka atare iyo kahun Atajosin jankariwo efin

Aogunpo lagunmun aomafi mun eko LARARO.

(h)Asejenarun.

Ewe inobiri aolo pelu iyere aofi se eran tutu je lepo niyo.

(i) Agbo sise fun narun.

Ewe iwarigbo eru awonka aose papo ao ma muun.

(23) STROKE ROPA-RÒSÈ

IDANILEKO RANPE NÍPA AÍSÁN STROKE. (By Dr. Adetoyi Adekunle)

Siwaju ki n to so oro nipa stroke,emi ni igbagbo wipe gbogbo wa la mo nipa aisan eje riru nitiori oun gangan ni oga nkan ti o n fa ropa rose,eleyi fi ye mi wipe ti a o ba manage high blood pressure daadaa,stroke lo ma gbeyin eni na.Ropa rose je aisan,kii se arun rara nitiori a ko le ko ni ibi Kankan ayafi ti a ba jogun awon nkan to le fa,aisan yi ti po ni ode isaluaye debi wipe akosile ti so fun wa wipe opolopo awon eeyan lo ti ipase re lo si orun. awon eyan tun so wipe jejere(cancer) na tun pa eeyan sugbon opolopo ni awon ti jejere n da lamu ti won tun ni eje riru leyi ti o ma n fa ropa rose,elomiran a si tun ma ni ropa rose pelu jejere,ki olohun wole asiko yi,arunkarun abi aisan ki aisan,ko ni je tiwa.

Ropa rose ni aisan kan ti o ma n wa ye nigbati lilo bibo eje ninu isan ara ba pakaso lati de inu opolo(brain) omo eda eniyan.eleyi si le waye ni orisirisi ona,fun apeere,ti eje ko ba ti ri

aaye lati de ibi ti opolo wa,eleyi ni o ma fa ki awon eya ara ti opolo na se alakoso re da ise sile,nigba na ni a ma n ri wipe apa ti ro,ese ti ro,enu ti wo,ahon ti lo ati bebelo.

Aisan yi tun le fa ki eeyan ma ranti nkankan mo,awon isan ara na ma n da ise sile.ibiti isoro ba rolu ninu opolo lo ma so iru nkan ti yio ma se alaisan na,fun apeere,ti o ba se wipe kekere ni apa ibiti opolo na ti ni arolu ni,opolopo iru eeyan be ma n saba gbadun sugbon ti arolu opolo yen ba po,o seese ki eni na ma dide mo lailai.bakan na ti aisan yi ba rolu eeyan,opolopo igba ti o ba rolu apa osi ni o ma n fa iku nitori ibe ni okan wa,eleyi yio si fa idiwo fun okan ati opolo lati ma sise ni asiko kanna.

Aisan opolo ni roparose je,ti o ba ti n ba opolopo aaye nibi opolo ja,iru won ni owo abi ese won ma n gan pa ti ahon won na ma lo nitori eje dudu ti gba akoso aaye yen niyen.kosi eniti aisan yi ko le mu yala arugbo abi omo kekere,eeyan si le jogun lati odo awon obi re.aisan ropa rose je aisan ti o ma pa eniti o ba mu nitori re ni awon oyinbo fi pe ni **TERMINAL DISEASE**.eeyan le dabo bo ara re ko ma ba ni aisan roparose yi.ni igba kan,aisan awon olowo ni sugbon ni asiko yi,kosi eniti ko le ni aisan na,aisan yi le je afowofa,o si le je asasi/abilu.mo fi asiko yi be olohun fun gbogbo wa wipe a o ni aisan lo igba lase edumare.

e je ki a wo orisirisi ona ti aisan ropa rose ma n gba mu omo eeyan,eleyi lo ma so orisirisi(type) aisan ropa rose ti o wa ni Nigeria

orisi meji pere ni aisan yi pin si,alakoko ni won n pe ni

i. hemorrhagic,

ii. elekeji ni ischemic.

labe orisi mejeeji yi ni awon eyiti a ba tun mo ti jade

i. HEMORRHAGIC STROKE

eleyi ma n sele ti awon isan(blood vessels or arteries) ti o ma n gbe eje lo sinu opolo ba da ise sile.eyi tumo si wipe ti o ba ti re isan,yio ma sun ki,eleyi ko ni je ki eje ti o to de ibi ti opolo wa,latari aito eje ninu opolo,akitiyan ti opolo n se ma din ku.Bakanna,eje ti o ye ki o kuro nibi opolo pada si inu okan ko ni le jade,eleyi ma fa ki eje na di(clot) si ibi opolo na.nkan ti o ma n fa ki isan ma lagbara lati gbe eje lo sinu opolo ni eje riru ti a o se itoju re daadaa.opolopo eeyan ni Nigeria ni o ko adanwo stroke latara nkan bayi,mo fe ki awa onisegun kiyesi eleyi.oro po nibe gan.iru eya aisan ropa rose yi na pin si ona meji;

i. INTRACEREBRAL HEMORRHAGIC STROKE,

II.SUBARACHNOID HEMORRHAGIC STROKE.

➤ *INTRACEREBRAL HEMORRHAGIC STROKE-

Ti awon isan ti o gbe eje kuro(veins/blood vessels) lati inu opolo ba da ise sile,eje ti o ye ki o pada sinu okan ma di tabi ki isan yen gan be(burst),latara bayi,eje yio wo inu opolo,eleyi ma fa

abawon fun opolo,latara nkan bayi,wahala lati inu opolo yio bere nitori opolo yen yio ma se ise lile(pressure will increase within the brain and as a result,damage the brain cells).

Rire(body weakness while coming from bed), aile jeun daadaa(trouble swallowing), oju a ma se bayi bayi(blurred vision), ooyi nigbakugba(loss of balance & coordination,dizziness),loss of memory,sleeplessness,confusion/indecision making,sometimes vomiting,ori fifo ni gbogbo igba ni akoko wahala,a o wa ma lo paracetamol ati alabunkun leyin to je wipe o ma da kun wahala yen,eleyi si le ja si iku lojo na.eniti iru aisan yi ba mu,ko ni mo nkankan mo,ko ni da eeyan mo,ti o ba je GENIUS,walai,the brain retention will wipe off.brain tumor,sickle cell anaemia,eje riru ti a o toju lo ma n fa eleyi,o si wo po daadaa ni Nigeria.ni ilu oyinbo,ise abe ni won ma n se,won n se ise abe na ni UCH Ibadan sugbon opolopo pada ma n ku ni.

a le dabo bo ara wa ki a ma ba ni eya aisan yi,

- ✓ avoid smoking.
- ✓ treat all heart disease
- ✓ manage your blood pressure
- ✓ keep diabetes under control
- ✓ engage in physical and simple exercise
- ✓ maintain a healthy lifestyle etc

➤ SUBARACHNOID HEMORRHAGIC STROKE-

Iru eleyi ko wopo.nkan to ma n fa ni tie je ba n sun ni agbegbe opolo(bleeding on the surface of the brain).kosi amin Kankan ti o le fi han eniti aisan yi mu ti yio fi mo wipe nkan be ti n sele si oun sugbon o le sele ti eeyan ba se ise ti o ju agbara eeyan lo(physical effort/straining of muscle) gegebi iko awule,igbe gbuuru,gbigbe nkan ti o ju eegun wa lo(lifting something heavier),obo/oko dido ni gbogbo igba(extreme intercourse) ati bebelo.

Ni ojo ti aisan yi ba farahan,apeere ti eeyan ma ri ni efori to le gan ti yio da bi igba ti won ba fo irin mo eeyan lori(a sudden agonizing headache that will seems someone is being hit by an iron rod),loju ese na ni ayipada yio bere si de.

iru ropa rose yi nilo ayewo papapa(the brain need to be scanned to know where the problem lies).kosi nkan pato ti o le fa iru ropa rose yi sugbon eeyan ni lati dena

- ❖ siga mimu
- ❖ oti amupara
- ❖ eje riru
- ❖ lilo ogun oloro abi ilokulo ogun(taking overdose drugs).

a o ni fi aisan lo gba,a o si ni fi ojo olojo lo.

➤ ISCHEMIC STROKE

Eleyi le waye ti eje(blood) ba di(blood clotting),ti eje ba wa di ninu isan ara omo eniyan,lilo bibo eje ma pakaso,latara eleyi,eje ko ni le ibi opolo,eleyi ma n saba bere lati ibi arunmolegun,pajapaja,ki owo abi ese ma ku riri, ati bebelo.

Ti omo eda eniyan ba wa ni Alafia,eje re ko gbodo di ni ibikibi yala ninu okan(heart),opolo abi ninu isan.ifunpa giga ni gbogbo igba lo fa eleyi na.iru aisan ropa rose yi na pin si orisi meji;alakoko ni EMBOLIC STROKE ti elekeji si n je THROMBOTIC STROKE.

➤ EMBOLIC ISCHEMIC STROKE

Iru aisan ropa rose yi ma n waye tie je omo eeyan ba di(clot) ninu isan ti o si gbe irufe eje be de inu opolo,eje didi na ma duro si ibi opolo leyi ti ko ni anfani fun eje lati de ibi ti opolo wa,latara bayi,opolo yio da ise sile,aisan ropa rose ma de.

Eje didi le waye ni ibikibi ninu ara,yala ese,apa,idi,orun,aya ati bebelo sugbon eje didi yi ma n wa lati inu okan ni.eleyi tun le fa ki eeyan ma mi gulegule(a condition in which the heart does not beat effectively,causing blood to pool and clot).

Irufe ropa rose yin a le gba emi lojiji,awon arugbo,ifunpa giga,high cholesterol,ito sugar,ome autoimmune diseases,smoking,obesity,alcohol and drug abuse,ajogunba etc ni awon ti o ma n saba ko agbako aisan yi.eniti o ba ni aisan ikan gbodo toju re daadaa.

➤ THROMBOTIC ISCHEMIC STROKE

Irufe aisan yi ma fa ki eje di sinu opolo gangan.ti eje yi ba ti di,apa ibiti arolu yi ti sele yio da ise sile nitori eje tuntun ko ni le de ibe mo,eleyi ma fa ki brain cell yen ku lojiji.awon nkan ti o le fa iru aisan yi ni ajogunba(hereditary),ito sugar,eje riru,apaju ora lara,siga imukumu.awon apeere ti eeyan ma ri ni ti aisan yi ba n bo,efori gbogbo igba,ooyi,ara riro gbogbo igba la I sise agbara,ki ara ma kuriri,ki ahon ma ro po ati bebelo.

NOTE;transient ischemic attack is mini stroke but in my own case,it is a warning to the patient.sometimes,it can happen and within 30minutes,it disappears with or without medication.eniti o ba ni iru iriri yi gbodo kiyesi ara daadaa ki o si se itoju to peye lori ero ati idena ropa Rose.

Aisan ropa rose lati owo awon agbalagba

Ni ile Yoruba,ko si aisan abi aarun ti won ki fi se eeyan,yala ito sugar,jejere,ropa rose,airi omo bi,iba eyikeyi ati bebelo.eje ki a ma se etutu daadaa fun awon alaisan ati fun arawa ki a ma ba

fori ko egun elomiran.eyi ni ma fi gba gbogbo wa ni imoran wipe ki a ko arawa ni awon ogun ero lorisirisi,ogun idena awon aarun lorisirisi leyi ti yio ma je ajesara nitori awon agbalagba ojo si,gbogbo nkan ti o ma n pa eeyan ni won dan wo sugbon won tun dagba ki iku to pa won ni,e je ki awa na ko arawa ni ogbon agba ati ogba igba iwase,koni baje o.aisan ko ni fi ara wa se ibugbe ó.

Lara nkan ti eniti o ba ni aisan ropa rose gbodo mo ni wipe

- -ki a ma se exercise deede
- ki a ma je garlic
- -ki a ma se mu oti
- -ki a ma se mu siga
- -ki a ma lo oogun oloro
- -ki a ma se lo adieyan
- -ki a ma se je awon ounje ti o ni ora(fat/cholesterol) abi ororo ninu paapaa awon ounje fast foods
- -ki a ma se ma mu nkan tutu bi omi abi soft drinks
- -ki a si ma fi omi gbigbona we
- -bi o ba se n se wa,ki a lo ma ri dokita
- -aisan alore ni ropa rose,eje ki a ma gba owo diedie.

(a) ogun stroke :

Ewe taba gidi yio po,itakun ako ibepe,a o re wewe a o ko tele ape a o ko ewe taba yen le Lori ao fi omi se ni agbo yio ma fi we.

(b) Ọsẹ re: igbe Malu,igbe elede,igbe aguntan a o lo po a o sa GBE lorun ao po mo ose yio fi ma we agbo yi

(c) Aseje re:: ewe odan,itakun re to oma nsan wole lara igi re yen a o ge a o lopo a o fi se eran aguntan je fun emi na.

(d) AGBO STROKE:

EGBO ITO IGBIN,TEWETEGBO ASASA,EWE OPARUN,ORI AMU,A O SE LAGBO.OSE RE:WEREPE TI OMA NSIBO SILE LARA OPARUN,EWE AROJOKU,ODINDI ATARE KAN A O JO PAPO A O PO LOSE DUDU,A O MA FI WE AGBO YEN NI GBIGBONA.YIO MAA MU NINU RE PELU.

(e) ASINPA STROKE:

AKEREKERE MEJE,ASE OKA MEJE,EWE ESINSIN,OKO ATARE KAN,A O LO WON PAPO,A O FI SIN AGBELEBU SORI ENI NAA,A O TUN FI SIN APA ATI ESE TI O RO PELU.A LE SIN GBENREN YI TO EMETA/EMERIN,A O DA DIE SINU SCHNAPPS A O MA FUN ENI NAA MU NI AARO ATI ALE.GBOGBO WA KONI FI AISAN LOGBA Ó.

(f) STROKE

ewe ogede agbagba to gbe dada to resile funrare ao lo kunna aoda sinu adi dudu ao ro omi igbin meta sinu e, fun ipara aofi ma gbogbo ara ao ma ro omi igbin sinu gas ori schinap aoma mu iyen ti aba fi adin yen para tan..

(g) Ki stroke male muwa:

_a o lo egusi itoo,a o fi ewe imi esu se efo pelu eran malu ekiri merin lepo niyo sugbon ko si ata nibe ó.

(h) Ki stroke male muwa:_

ewe ejinrin tutu a o lo po mo ata ijosi ,a o fi se igbin topinu kan je lepo niyo.

(i) ERO STROKE.

Pandoro kan, aogun, aofun omi inu re sinu igo kan, aowa oyin igan toje dede omi pandoro yen, aomix mejeji papo, aowa fi kanhun bilala die si, aotun mix re dada, eni naa yio mamu gaasi kookan laro ati lale titi yio fi lo. Olohun koni fi aare sewa ooo ati gbogbo ebi wa.

(j) Ero stroke/ajesara fun asasi-

a o fi ose dudu yi gbogbo ara opolo aaye kan,a o Jo pelu odidi atare kan,a o fi gbere meta meta si orikerike ara,a o ma fi iyoku fo eko mú.

(k) AJESARA STROKE:-

imin Ojo Dudu{somisoro},epo Obo Die,eyo Atare Mejo,ao Gun Papo Ao Fisin Gbere Kookan Si Orikerike Ara.Bi Otiwun Ki Eniyan OSE are to Stroke Konimu Eniyan, Isha Allah.

(m) AGBO TUTU FUN STROKE

EGBO OSUNSUN,EGBO AGBASA,EGBO EJINRIN,EGBO WOWO,EGBO ENU OPIRI,EGBO EWU OKO,EGBO EWURO JIJE,EGBO AKO IBEPE,ISU AKITI,EGBO GBOGBONSE,EGBO ARINGO,EGBO GBOGBONSE,EGBO IPETA,EGBO IYERE,EGBO

AGUNMONA,EGBO KOLEOROGBA,EGBO IFON,EGBO TUDE,EGBO KAKO,EGBO EWURO IJEBU,EPO OGANO,EGBO KAKANSELA,EGBO EWON AGOGO,ESO TANGIRI,EGBO OKAN,ISU OGEDE ODO DIE,AKUKO ADIE KAN,A O KI GBOGBO RE LAGBO PELU OMI SINU IKOKO ORU,A O PA ADIE YEN,A O FI EJE RE BO ARA IKOKO YI,A O FI ADIE NA SE ETUTU FU AWON TO N SE AKOSO AYE

(n) AGUNMU FUN STROKE

EGBO ORUWO,EGBO WOWO,EGBO INABIRI,EGBO IPETA,EGBO ASUNHAN YORUBA,EPO AMUYAN,EGBO OROMBO WEWE,EGBO JAGANYIN,EGBO TUDE,ISU GBEGBE,EGBO GBOGBONSE,EGBO ERUJU,BAKA,AKO KANHUN,ATA WEWE DUDU ATI PUPA,IYO,ALUBOSA ELEWE ATI ONISU 10,ODIDI ATARE 10,OROGBO10,OGEDE OMINI DUDU 10,OGEDE AGBAGBA DUDU 10,FOFO OKUN 10,AIDAN 10,FIRIGANMU,A O GUN NI AGUNMU,A O MA FI MU EKO GBIGBONA.

(o) AGBO SISE FUN STROKE

EPO OGANO,EGBO IROKO,EGBO TUDE,EGBO IFON,EGBO ORUWO,,EGBO EWON AGOGO,ISUMERI,EWE ESUN PUPA,A O MU AKUKO ADIE KAN FUN ALAISAN YI,A O NI KI O DURO SINU OORUN,A O NI KI O LA ADIE MO OJJI(shade) RE NI EKAN SOSO TI YIO SI KU, A O FI ADIE NA TELE IKOKO,A O WA KO GBOGBO EGBOGI YOKU LE LORI,A O BU OMI SI,A O SE LORI INA,YIO MA MU DIEDIE,YIO SI MA FI WE.TI EEYAN BA MU,O SESE KI O MA BI,E MA BERU,SUGBON DIE I SIBI META NI KI O MA Mu.

(24) ÌTÓ SUGAR (DIABETICS)

IDANILEKO

BY

(DR. ADEBAYO TESLEEM KAYODE)

SHC GRAND PATRON

**(Topic) " Ounje towa fun eni ti aisan ito sugar(Diabetes) nda laamu",
(Diabetic diets).**

Fun agboye akole yii, kin lode ti aose ayewo oun ti anpe ni ito sugar nipato.

Eleyi ni o muwa losi ipele akoko tianpe ni

INTRODUCTION...

Ito sugar je aisan kan tonise pelu opo (high) sugar ninu eje wa. Kinlo jekio ribe? Aisimo (lack) abi aisito (insufficient) Ororo INSULIN ti eya ara inu ara tianpe ni PANCREAS nsun (produce). Eyan amojogun aisan yii (hereditary) abi kio muyan gege bi aisan yoku. Beeni aisan yii pin si ona meji.

- ❖ Type 1..... Insulin depedent , tojepe kii saba gbo iwosan rara ti alare naa yio mo gba abere insulin lo titi laelae and
- ❖ type 2....non- insulin dependent toje wipe alare naa le pada ri iwosan latara orisirisi itoju.....APERERE ti aomari tiafin mo eni toni aisan ito sugar ni yii.....ito tito tiyio poju (excessive urine), ounge pipaju (excessive thirsty), riru tabi gbigbe (weight loss), ebi pipa ni gbogbo igba (hunger), skin problem, oju wiwo bulabula (blurred vision) ati bebelo.

Ona po lorisirisi tiangba toju aisan ito sugar sugbon ejekia mu enu badie nibe.

Akoko nibe ni OUNJE JIJE (diabetic diet).

Eleyi je igbese akoko fun itoju ito sugar. Biko bagbo, aolosi igbese keji tianpe ni ORAL treatmemt. Eleyi nise pelu lilo oogun lorisirisi (e.g methformin, daolin, diabetmin e.t.c) latifi koju aisan yii, bi aisan bako tiko gbo igbese keta ni gbigba abere INSULIN lorekore. Eyi totun gbajumo ninu re tosi dara pupo ju ni EXERCISE.....

DIABETIC DIETS (ounje towa fun eni toni ito sugar)..

Eleyi gan ni akole wa dalori. Imo ijinle fiyewa pe nipase ounje topeye, ale toju tabi dena aisan ito sugar. Akoko, jije FRUITS and VEGETABLE. Fruits bi water melon, cucumber , ibepe, strawberry lodaraju toriwiipe iwonba ni sugar towa ninu won. Other fruits bi orange, pineapple, vegetable like efo ewuro, efo tete e.t.c naa dara.

(2) Tiaba nsoro nipa ounje okele (swallow), Wheat and unripped plantain based foods lodara ju awon iyoku lo. Toripe starch(carbohydrate) tiwon ni kere pupo si awon ounje iyoku bi eba ,amala, iyan e.t.c. Yato si eleyi, wheat and unripped plantain flours ni LOW GLYCEMIC INDEX. lehin digestion, diedie ni glucose toba produce nwonu ara wa tiyio si se ara la nfani.

(3) PROTEINOUS FOODS.....awon ounje tinmu ni dagba bi eyin(eggs), ewa (beans), wara (cheese), milk ati bebelo lodaraju fun eni toni itoju sugar toripe won kii se akoba fun ara beeni won si nse ara loore.

AWON OUNJE TIKO DARA FUN ENI TONI ITO SUGAR

- ✓ (1) Oti (alcohol)
- ✓ (2) awon onje toni ororo pupo ju (fatty foods),
- ✓ (3) starchy food e.g bi eba, amala, iyan, fufu ati bebe loo.
- ✓ (4) processed food.....e.g processed meat,
- ✓ (5) soft drinks.....coke,fanta, 7up e.t.c.

Conclusively, gbogbo ounje toje eewo tiaka kale pata ni eni toni ito sugar leje sugbon koje ni wonba including eba, fufu, iyan. Ikuku (fist) olukaluku eni toni aisan yii niyio juwe dede (size) onje tio maje. Owa leje bee lemefa lojumo. Long life S.H.C !!! Abomi koju bayi lo. !

(a) OGUN ITO SUGAR

Esururu pupa ama jo mo odidi atare kan oti sinabu ni ama fi lo lara ati lale.

(b) AGBO ITO SUGAR:

EGBO EWURO,TEWETIGI ISEPE AGBE,EPO PANDORO,EPO ORIN DUDU,AO SE PAPO MIMU LAARO LALE.

(c) (OGUN ITO SUGAR)

Omi Osan Wewe Topo Ewe Efinrin Ewe Ewuro Ati Abere Die Aofi Omi Osan Yi Gbo Awan Ewe Yi Dada Aowa Lo Abere Yen Aoda Si Aoro Gbogbo Re Sinu Ike Kan Ao Mamu Ni Gasi Kan Laro Laro Odaju Edan Wò.

(d) Ito sugar,ewe efirin a o gbo papo pelu ewe ewuro.a o yo omiri se,a o papo mo omi osan wewe,mimu diedie,same measurement ni yio je ó.

(e) Agbo ito sugar

epo oganho , epo afon , epo amuje , epo aku / oori , epo ira , epo iyeye , epo agbon , epo koko abalaye , epo opoto , poroporo oka baba die a o fi omi ogi se tabi kia ba eru ki a fi se . Aisan o ni file wa se iso amin o .

(f) ITO SUGAR

aoko iru woro tele ikoko agbo ao wa ja ewe ewuro bo mole so wa da omi si ao see kio jina, fun mimun ni.

(g) OGUN ITO SUGAR(DIABETICS)

--ao wa esuru funfun tutu, ao be eepo ara re kuro, ao gesi si wewe, ao re sinu omi tutu, ao mamu idaji cup lemeta lojumo.

(h) OGUN ITO SUGAR

:Bara nla kan,a o ri mole fun ojo meje/mesan,a o lo wu a o be epo ara re kuro,a o yo egusi inu re danu,A o lo abeere die,a o da sinu ike olomori kan,a o fi kaun bilala sii,a o ge bara yen sinu re a o wa da omi osan wewe lee lori,a o de pa fun ojo meta,lehinna ilji Cup laaro lale.Ki eni naa lo se ayewo lehin ose kan.2:Ewe kankan ayaba,a o fi BIG STOUT gbo daadaa,ao se a o ro sinu ike EVA,a o ge alubosa aayu kekeke sinu re,eninaa yio maa ni ojo keji pelu ilaji CUP laaro lale.

(25) ULCER OGBE INU

(a) Iwosan ulcer tio daju(ogbe inu)

A o wa ewe ireke oge.(Ireke obo)a o wa ewe ogede omini naa.a o wa ori amo.(Sea buter)topo die.a o fi ori amo yi se ewe mejeji yi papo tio ba ti jinan,kio to tutu a o ma fi sibi imuko mu diedie,tio ba ti tutu a o tun gbedi ojomiran kia tun gbe kanan kia tun mu titi a o fi mutan.

(b) Ogun ogbe'nu todaju

Ao Lowa Osan Agbalumo Topo Dada Ao Wa Odindi Atare Kan Ao fijo Papo, Ao Mafi Foko Mu.

(c) OGBE INU ULCER

Ikun igi agan o, ewe arojoku, odidi atare kan, jijo po, to sinu epo pupa lila laaro ati lale.

(d) OGBE INU ULCER

OGEDE AGBAGBA DUDU AO RE TEPOTEPO AO DA SINU IKE 2LITERS AO DA OYIN GIDI SI AO JEKO TORO DADA AOMAMU ARO ATIALE .

(e) Ogun Fun Ogbe inu

Ao lo ja ewe gbeere tan pe ni jaloke, Ao ja ewe na ao se ni agbo fun mimu.Idaji koobu (Cup) ni ao mu kato jeun...

(f) Ki a fi iyo die gbo efo gbure (water leaf), Ao ma mu ni aro kato jeun.

(g) OGUN OGBE INU

Gbogbo ifun inu adie akuko tabi abo, tabi ifun inu mejeji ao jo po ao da sinu adin ao ma la.

(h) Ewe ewon ao lo pelu ihere ao fi eja aro se to ma po ao ma je diedie.

(h) Agbo ogbe inu (ulcer)

Ao wa omundun ewe igba tiwon fi nse iru kopo dada, kanhun bilala die, aose lagbo lorina tio jinna dada aowa mon yomu lemata lojojumon hmmm leyin ose meji walahi wadupe fun olohun tofi tewe tegbo mon awon Baba wa.

(i) OGUN OGBE INU

Ao wa ogede agbagba to pon dada ao bo epo ara re ao ge kekeke ao ko sinu abo kan ao bu omi si ao ma mun ni aro kato jẹun.

(j) Fun ogbe inu(ulcer):

eye obe kan, atare kan a o jo po, a o pin si ona mefa, a o fi omi lo fun ojo mefa.

(k) OGUN OGBE INU (ULCER)

KUKU AGBADO ORI AKITAN LOPOLOPO, A O DA SINU APE, A O DA OPOLOPO IYERE ATI ODIWON ATARE LEE LORI, A O JO PAPO, A O MA FI FO EKO MU.

26. ALEKO MAN POWER

(a) ALEKO/ALERA PATAKI.

ori ejo agbadu, ewe ekuku, ao lo po, pelu sugar, aodasinu oyin, ao má laa.

(b) (OGUN ALEKO)

Egbo Aidonu Toro Egbo Igi Okete, Eruju, Madunmaro, Opon Egbo Idin Aore Pelu Oti Sinu Kegi Kan Aowa Fo Eyin Adie 3 Si Aowa Da Milk Alagolo Meji Si Aofi Iso (nail 6) Sinu Re Ao Mamu Leyin Ojo Keta Nigba Toba Wuwa.

(c) OGUN ALEKO ATI MOKOGUN:

Oko ese, egbo aidan toro, egbo gboingboin, alubosa elewe, eye adan gbugbeka, a o ge ewe ogan to yowo jana sinu re, a o gun won papo, a o po mo ose dudu, a o po die mo oti a o ma mu diedie, a o ma fi ose toku fo oko si isale.

(d) ALEKO

Abere topo ao lo loto egbo tude gbigbe ao lo loto ao bu diedie ninu mejeji ao da papo sinu ragolis ao bu omi si so mamu leyin ojo keta.

(e) OGUN ALEKO.

Egbo ogbolo, Eso iyan(Pandoro lon jebe), ao re si we wewe, ao ko sinu agbada ao Jo papo,

Ti abafe lo, ao ko sugar onipali sinu e, ki o dun daada, bi ebu naa base poto ni ao fi lo

sugar mon, ao ro sinu igo nitori koma baa tutu, ao ma la niwonba sibi kekere kan, nigba gbogbo.... Odaju.

(f) Egbo sagere, egbo sapo, egbo inabiri, egbo akogun, egbo aidan toro, epa ikun, egbo ogbolo funfun ati pupa, a o fi oti ki, a o ma mu lati ojo keta.

(g) OGUN ALE GBANGBA

EWEPALE ORUN AKUKO ADIYE TOGBO DADA OGEDE AGBAGBA DUDU AOGUN PO MO OSE AOFI ESO KAN OSE NAMO ARA OGIRI AOMAFI FO BABA ISALE WA.

(h) ONI GBEREN ALE

OKO ATARE KAN ORO IDI AKEKE AOLO AOFI SIN GBEREN YIPO IBADI.

(i) EGBO OSUNSUN EGBO AIKA EGBO IDIAPATA EGBO IGI ATA EGBO ATAPARI OBUKO EGBO AKO IBEPE EGBO IGO ERU AWONKA TIKO KAN RARA EMU OGIDI LAOFI SE AOMA MU.

(j) OGEDE AGBAAGBA DUDU, E O NI BO EEPO ARA RE, EO GBE SINA, BO BA SE NJO DIE DIE NI E O MA HA ARA E, TITI O MA FI TAN, AO LO ABERE META PELU EEDU YEN AO DA SINU OYIN GIDI AO MA LA, TO BA JE ISE PAAPAA NI E FE KO SE E DA SINU OGOGORO TI WON FI EMU SE, TI O BA KU BI OGBON ISEJU TI E MA WOSE E MU.

(k) OGUN ALEKO PATAKI

orogbo, obi gbanja, etu ibon, ako okuta, ogede agbagba tiko pon, esuru ff, gbaguda ti won fi n gun iyan je, iyere, agbado, sugar die ao gun gbogbo re po ao mafi foko mu.

(l) Ogun Aleko

Ori ejo sebe kan, Ori Alabahun kan, Odidi Atare kan, Ao jo papa. Ao wa lo papo mo etu ibon gidi... Ao ma fi fo eko tutu mu...

(27) OYI (GIDDINESS/DIZZINESS)

(a) OYI OJU.

egbo ibepe, eso isin, kanhun, ose dudu, epo isu ti abe kuro lara isu, eru awanka, aoda lagbo pelu omi tutu, aose, yiomamu ni emeta lojuma.

(b) OYI OJU, OYI INU ATI OYI ORI (ALL IN 1)

Ao fi odindi atare kan tele ape, ao fi ori lambe le lori, ao wa ko opolopo itanna pandoro lee lori, ao wa jo papo. ao ma fi foko tutu mu. tabi omi tutu. gbogbo oyi patapata loko.

(c) OGUN OYI OJU

A O LOWA ESO OGURO KI O PO DIE, A O WA KO WON SINU INA, TI OBA TI JO DADA, A O KOSI OJU OLO, A O WA YIN OPOLOPO OMO ATARE SINUE, A O LO WON PO, A O MAFI MU EKO TUTU TABI OMI TUTU.

(d) OYI-OJU ALABOYUN

Ori ako-olube, epo igi agbon, epo igi apa, odindi atare kan, ao jo papo. Odi lila fun alaboyun na die-die.

(e) OGUN OYI OJU

Ori eiyele kan ewe epiya atare odidi kan ao jo po ao ma fi foko mu fun eni ti oni oyin.

(f) OYI OJU

EPO AWUSA, ORI EYE ETU, EWE ALUPAIDA, OTA INU IROKO, ODIDI ATARE KAN, AO JOPO, AO DA SINU EPO PUPA FUN LILA.

(g) OGUN OYI TODAJU

EPO AWUSA, ORI EYE ETU, EWE ALUPAIDA, OTA INU IROKO, ODIDI ATARE KAN, AO JO PAPO, SO DA SINU EPO PUPA, AO MA LA.

(h) OGUN OYI

IGBA AYA ALABAWUN, ODIDI ATARE KAN, AO JO PAPO, AO MA FI LO EKO GBIGBONA.

(i) ELEYI NI OGUN OYI OJU ATI OYI ORI

**ESO OGAN LEGUN PUPA ILE ADIRO TIKO ITIKANLE EPO ARA OPE
TOWOLULE FUN RA RE HORO INU OWU OTUTU ODINDI ATARE AOJOPO
AOMA BUSINU OGERE EPO FUN LILA ABARA MU O.**

(j) OGUN OYI

OPOLOPO ESO IYEYE, ODINDI ATARE KAN A O JO PAPO, A O MA FI OMI LOO

(28) ABIWERE

(A) ABIWERE.

**Ipe aaka, ipe oore, eyin ti o bo sile funrare, odidi atare kan, ao Jo po, ao po mo ose dudu, ti
obinrin ba ti wa ni OSU re yio FIwe pelu gbolohun yii.**

Ofo:- tipetipe laka nbimo tie

tipetipe loore nbimo tie

ojo tara bade eyin nibo Lori Iya re

**Ti asiko ba to ki ara o de emi LAGBAJA omo lagbaja ki ara o demi ki mbi were
ooo.. Yio wa fi ose naa we.**

(b) OGUN ABIWERE FUN OBINRIN

**EWE EJINRIN, A O GBO PELU OSE DUDU DIE, KI OBINRIN NA MU NI IGASI
KAN TABI MEJI, YIO BI NI WERE PELU ASE Qlórún.**

(c) ose abiwere

**ipepe aka, ipepe ore, imin ewure, imin agutan, to babi mo ri, eso afon, ao fi odidi atare kan
si ao jopo ao ro sinu ato**

**OFO re:. Tipe tipe lakabi, tipe tipe lorebi, enikeni ki gbebi ewure, enikeni ki gbebi agutan,
tipe tipe lakabi, tipe tipe lorebi, enikeni ki gbebi ewure ati ibi ati ire lafon wo, oso ile, aje
ile ki o mon mo igbati lagbaja yio bi omo tire o.. ao po die mose yio mafi yoku fo eko
tutu mun.**

(d) KIWON MALE SISE ABE FUN ALABOYUN

AKO IRE META ABO IRE MEJI ODIDI ATARE KAN AOJO PO ALABOYUN NA YIO FO EKO TUTU MU LATI BI OSU MEJE SIWAJU PELU OGO OLORUN LAYO LOBINRIN NA SO.

(29) ORÍ FIFO

(a) ERO EFORI.

Ekuro 7.etu ibon, eyo atare 7,aolopo, gbere 6 ni ipako ati ni waju ori. odaju.

(b) OSE GBOGBONSE FUN: TITA,GIRI,EYII,EFORI/TUULU:

A o ha gbogbo ara tagiiri,isu lugborogan,ewe ewuro,a o gun won papo mo ose,a o po ogogoro ojuda mo a o ko sinu igo olomori.

LILORE:A o po die mo oti ,a o maa mu ni gaasi kan laaro,losan ati lale.Fun TUULU A o maa fi fo ori sinu BASIA tabi ike nla kan,a o lo da si ita gbangba.

(c) EFORI TULU,-

AO GUN EWE EJINRIN ATI ERU MON OSE,AO LO FI FO ORI NAA SI ORITAMETA,ODAJU

(d) EFORI TULU -KODA KOJE OWO AIYE

Ao pa esinsin 9 , ao lo lenun ona pelu ose abuwe die , ao lo fi omi to loworo fo ori na sinun kòtò.

(e) (OGUN EFORI TABI TULU)

EWE EJINRIN. ORI APARO. ODIDI ATARE. AOGUN PO KUNA DADA.AOPOLOSE.AO MAFI FO ORI NI.

(f) AKO EFORI/TULU(Migrane)

Eyo oka baba9,eyo atare 9,a o gun papo mo ose dudu,ao su ewe ETIPONLA bi kainkain a o fi ose yen si a o mafi fo gbogbo ori sinu ike kan a o da si orita.

(g) IWOSAN EFORI TOLE

**EGUNGUN AGBARI AJA AO LO PELU OKO ATARE KAN AO TENI IFA EJIOBE
AO PE OHUN RESI AO FI SIN GBERE SIWAJU ORI NA**

***OHUN RE:- KIN,KIN ORUKO, TI ANPE ORI 3* AJA LORI ENIA LORI 3X ORI KI FO AJA 3X ESAN WA
3X ELAGARA 3X MAFI OWO LAMI LORI 3X IGI OLUFE TOLANU KI OPADE 3X KI ORI TONSAN
L,O,L,YI KI OFI SILE NI KIAKIA ODUMARE JOWO BAMI SEGUN EFORI O ODUMARE ASE O.
AO WA FI SIN GBERE SIWAJU ORINA.***

(h) OGUN EFORI EYIKEYI TODAJU.

**Ako koun, ao gun mo ose ao fi fo ori sinu ikekan ni ale a o lo da omi tia fori na si orita
meta pelu kankan rẹ.**

(i) EFORI TULU

**Ewe rinrin ti aba fe ja, ao je atare 9 fun okunrin, 7 fun obirin, ao wa sope a tojo aterun
tutu dodo lanba ewe rinrin ekan soso lao fatu ao gbon yepe idi re kuro ao lo loju olo ao
te ejiogbe si ao wa fi omi igbin fori na ao wa sin gbere 9 fun okunrin 7 fun obirin si arin
ori na.**

(j) Ogun efori todaju,

**Ekun asinrin, ewe ajeobale ati odidi atare odidi kan, ao lo won papo, ao da sinu adi eyan, ao
ma fi pa ori lasan lalale.**

(30) EDA (VIRGINAL DISCHARGE)

(a) AGUNMU EDA TODAJU:

**EMO AGBO, EMO AJAO, ODINDI ATARE MARUN, AO GUN PAPO YIO MA FIMU
EKO.**

(b) OGUN EDA PATAKI,

Ewe esisile, aolo aofise eja abori kanje fun obinrin naaaaa.

(c) OGUN EDA.

**A O LOWA IGO DUDU EYIKEYI, A O LO KUNA DADA PELU ODIDI ATARE KAN,
OKO ATI IYAWO NI YIO MAFI FO EKO TUTU MU.**

(d) EDA

Ako kahun, alubosa elewe, atare Mewa, ESO ako, ao jo po, ao ma fi mu eko tutu.

(e) Egbo owo tutu, labelabe tutu, esu pupa, poroporo oka esa, ao fi omi se, ko bere si lo ti obinrin na ba ti bere si ri nkan osu re di ojo karun.

(f) EDA IBULE TABI ORO

Egbo ajeobale, ewe bonni, obi meta, kanhun, atare meta, ewe patanma, ao gun po, eko tutu lao ma fi mu..

(g) OGUN EDA OBINRIN TODAJU

AOWA AFOMO OGIRI AOFI ODIDI ATARE KAN JO AOLO AODA SINU IPARA TI AFINDIRUN ALEDA SINU ADIAGBON KI OBINRIN NA FIDI IRUN RE KOGBODO SUNMO OKUNRIN FUN OJO MARUN TOBADI OJO KEFA ISE BERE EDA NA YIO SI Dúró.

(h) OGUN EDA TODAJU

AOLO ABEERE KUNO PELU ALUM DUDU AOWAFI OMI DIE SU RUGUDU AOTIBO OJU ARA LALE Mojumo.

(h) OGUN EDA ARA OBINRIN

ESO IYALODE FF ELEYI TO GBE AO LA ESO YEN AO YO FUNFUN INURE YEN AO LO KUNNA, AO WA OTI KAN AO WA OYIN IGAN AO DA OTI ATI OYIN PAPO TIWON YO SE DEDE ARAWON AO WADA KINNI TIA LOYEN SINU RE AO MI PAPO MINU FUN ENINA KODA ISEYI TUN NSISE FUN GBOGBO ARUN INU KODA OWULO FUN AMBELORUN Pápá.

(i) OGUN EDA EYIKEYI:

Emo agbo lopolopo, emo ajao, odindi atare marun, a o gun gbogbo re papo ni agunmu, obinrin yio maa fi mu eko tútù.

(j) OGUN EDA EYIKEYI TABI GBOGBONSE FUN ANBELOHUN:

A o yo gbogbo nkan inu abo adie to nye lowo ati obore sinu odo,odindi atare meta,kanwun,osu pupa,eemo agbo,ebose adie naa,orogbo merin,obi merin,a o gun gbogbo won ni ototo,a o sa gbe a o tun gun kunna,ao da papo obinrin yio maa fimu eko gbigbona.